

ENERGOPROJEKT VISOKOGRADNJA A.D.

**NAPOMENE UZ REDOVAN GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVEŠTAJ
ZA 2014. GODINU**

Beograd, 2015. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU	6
2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA	7
3. VLASNIČKA STRUKTURA	8
4. OSNOV ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA	8
5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA	11
6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA	12
7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA	13
7.1. Procenjivanje	14
7.2. Efekti kurseva stranih valuta	14
7.3. Prihodi	15
7.4. Rashodi	16
7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja	16
7.6. Porez na dobitak	16
7.7. Nematerijalna ulaganja	18
7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema	19
7.9. Finansijski lizing	19
7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	20
7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	21
7.12. Investicije nekretnine	21
7.13. Zalihe	22
7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji	23
7.15. Finansijski instrumenti	24
7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	26
7.17. Kratkoročna potraživanja	26
7.18. Finansijski plasmani	27
7.19. Obaveze	27
7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina	28
7.21. Naknade zaposlenima	29
8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU	30
8.1. Kreditni rizik	32
8.2. Tržišni rizik	34
8.3. Rizik likvidnosti	37
8.4. Upravljanje rizikom kapitala	38

BILANS USPEHA.....	40
9.POSLOVNI PRIHODI.....	40
9a) Prihodi od prodaje robe.....	40
9b) Prihodi od prodaje proizvoda i usluga.....	40
9c) Prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i drugi poslovni prihodi.....	41
10.NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE.....	42
11. PRIHODI OD AKTIVIRANJA UČINAKA I ROBE I POVEĆANJA I SMANJENJA VREDNOSTI ZALIHA NEDOVVRŠENIH GOTOVIH PROIZVODA I NEDOVVRŠENIH USLUGA.....	42
12. TROŠKOVI MATERIJALA, GORIVA I ENERGIJE.....	43.
13. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALIH LIČNIH RASHODA.....	43
14. TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA.....	44.
15. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA.....	45
16. NEMATERIJALNI TROŠKOVI.....	46
17. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI	
17a) Finansijski prihodi.....	47.
17b) Finansijski rashodi.....	47
18. PRIHODI I RASHODI OD USKLADIVANJA VREDNOSTI OSTALE IMOVINE KOJA SE ISKAZUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA.....	48
18a) Rashodi od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz Bilans uspeha.....	48.
19. OSTALI PRIHODI I RASHODI.....	48
19a) Ostali prihodi.....	48.
19b) Ostali rashodi.....	49
20. NETO DOBITAK/GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, EFEKTI PROMENE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I ISPRAVKA GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA.....	50

21. DOBITAK / GUBITAK PRE OPOREZIVANJA.....	50
22. POREZ NA DOBITAK I NETO DOBITAK.....	51
BILANS STANJA.....	52
23. NEMATERIJALNA IMOVINA	52
24. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA.....	52
24a) Nekretnine, postrojenja i oprema bez investicionih nekretnina.....	53
24b) Investicione nekretnine.....	57
25. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI.....	60
25a) Učešće u kapitalu.....	60
25b) Dugoročni plasmani.....	60
26. ZALIHE.....	61
27. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PRODAJE.....	62
28. POTRAŽIVANJA IZ SPECIFIČNIH POSLOVA.....	63
29. DRUGA POTRAŽIVANJA.....	63
30. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI.....	64
31. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA.....	64
32. POREZ NA DODATU VREDNOST I AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA.....	65
32a) Porez na dodatu vrednost.....	65
32b) Aktivna vremenska razgraničenja.....	65
33. KAPITAL.....	66
33a) Osnovni kapital.....	67
33b) Rezerve.....	67
33c) Revalorizacije rezerve po osnovu revalorizacije nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme.....	68
33d) Nerealizovani dobici po osnovu hartija od vrednosti i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	69
33e) Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata.....	69
33f) Neraspoređeni dobitak.....	69
33g) Gubitak.....	70

34. DUGOROČNA REZERVISANJA.....	70.
34a) Rezervisanja za troškove u garantnom roku.....	70
34b) Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih.....	71
35. DUGOROČNE OBAVEZE.....	73
35a) Obaveze prema matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima.....	73.
35b) Dugoročni krediti i zajmovi.....	73
35c) Ostale dugoročne obaveze.....	75
36. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE.....	76
36a) Kratkoročni krediti i zajmovi od matičnih, zavisnih i ostalih povezanih pravnih lica...../.....	76
36b) Kratkoročni krediti i zajmovi u zemlji.....	77
36c) Kratkoročni krediti i zajmovi u inostranstvu	78
36d) Deo dugoročnih obaveza koje dospevaju do jedne godine.....	79
36e) Ostale kratkoročne finansijske obaveze.....	79
37. PRIMLJENI AVANSI, DEPOZITI I KAUCIJE.....	79
38. OBAVEZE IZ POSLOVANJA.....	80
39. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE	80
40. OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VREDNOST, OBAVEZE ZA OSTALE POREZE, DOPRINOSE I DRUGE DAŽBINE I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA.....	81
40a) Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost.....	81
40b) Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine.....	81
40c) Pasivna vremenska razgraničenja.....	81
41. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA I OBAVEZE.....	82
42. USAGLAŠAVANJE POTRAŽIVANJA I OBAVEZA.....	85
43. VANBILANSNA AKTIVA I VANBILANSNA PASIVA.....	86
44. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA.....	87.
45. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA.....	87
46. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA.....	90
47. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA.....	94.

1. OSNOVNI PODACI O DRUŠTVU

Opšti podaci o Društvu

Sedište	Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 12
Matični broj	07073151
Šifra i naziv delatnosti	4120 izgradnja stambenih i nestambenih zgrada
Poreski identifikacioni broj	100001450

Relevantne pravne činjenice vezane za istorijat Društva su sledeće:

Shodno registraciji u Agenciji za Privredne registre, osnovna delatnost Društva je izgradnja stambenih i nestambenih zgrada.

Društvo je matično društvo koje ima tri zavisna društva i čini grupaciju: Energoprojekt Visokogradnja.

Procenat vlasništva Društva u navedenim zavisnim društvima je prikazan u narednoj tabeli.

Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica	
Naziv zavisnog pravnog lica	% vlasništva
Energoprojekt Ghana limited	100
Energoprojekt Montenegro	100
Energoprojekt Rus	100

Društvo je, shodno kriterijumima preciziranim Zakonom o računovodstvu i reviziji, razvrstano u veliko pravno lice.

Finansijski izveštaji obuhvataju poslovanje u zemlji i inostranstvu. U inostranstvu se poslovanje društva odvija preko ino - zaključaka i poslovne jedinice u Herceg Novom u Republici Crnoj Gori.

Pogoni u inostranstvu su:

PREDSTAVNIŠTVO VG, MOSKVA, RUSIJA
 Z-010 FILIJALA ALMATI, KAZAHSTAN
 Z-052 KLIZIŠTE RUS, SOČI, RUSIJA
 Z-063 MANŽEROK, RUSIJA
 Z-065 NIKOLINA GORA, MOSKVA, RUSIJA
 Z-066 MONDI FABRIKA PAPIRA, SIKTIVKAR, RUSIJA
 Z-067 MOSKVA, RUSIJA
 Z-068 HOTEL AKTAU, KAZAHSTAN
 Z-070 VILA AKTAU, KAZAHSTAN
 Z-072 PAVLODAR NAFTNA BAZA, KAZAHSTAN
 Z-074 VINARIJA SARIJAGAS, KAZAHSTAN
 Z-075 SCHLUMBERGER AKTAU, KAZAHSTAN
 Z-076 STAMBENA ZGRADA SIKTIVKAR, RUSIJA
 Z-077 KAZMOTRANSFLOT, KAZAHSTAN
 Z-078 BENZINSKA PUMPA AKTAU, KAZAHSTAN

Z-079 SERJOGOVO, RUSIJA
 Z-080 PROJEKTOVANJE BOLNICE , KAZAHSTAN
 Z-081 PROJEKTOVANJE DROBILICE. KAZAHSTAN
 Z-082 EŽVA, RUSIJA
 Z-083 MAGISTRALNI GASOVOD MIKUNJ, RUSIJA
 Z-084 PROJEKTOVANJE STAMBENOG KOMPELKSA
 HORIZONT, RUSIJA
 Z-085 POSLOVNI OBJEKAT UHTA, RUSIJA
 Z-086 PROJEKTOVANJE HOT.SPA CENTRA ATIRAU,
 KAZAHSTAN
 Z-087 RESTORAN I NOĆNI KLUB AKTAU, KAZAHSTAN
 Z-088 HOTEL HYATT ROSTOV, RUSIJA
 Z-089 BOLNICA AKTAU, KAZAHSTAN
 Z-090 PROJEKTOVANJE TELECOM CENTRA ,KAZAHSTAN
 Z-091 SCHLUMBERGER ASTRAHAN, RUSIJA
 Z-092 HORIZONTI SIKTIVKAR, RUSIJA
 Z-093 OPSTEZITJE UHTA, RUSIJA
 Z-094 PROJEKTOVANJE FITNES CENTRA RUSIJA
 Z-095 TOPLOTNA STANICA SIKTIVKAR
 POSLOVNA JEDINICA HERCEG NOVI

U Društvu je prosečan broj zaposlenih radnika, na osnovu stanja krajem svakog meseca, iznosio:

- 2014. godine 830 radnika i
- 2013. godine: 849 radnika.

Na dan 31.12.2014. Društvo je imalo zaposlenih 800 radnika.

Godišnji finansijski izveštaji koji su predmet ovih Napomena su pojedinačni finansijski izveštaji Društva i odobreni su od strane Odbora direktora dana 27.02.2015. godine. Odobreni finansijski izveštaji mogu naknadno biti zmenjeni u skladu sa važećim propisima.

2. UPRAVLJAČKA STRUKTURA

Društvo je organizovano kao jednodomo i Odbor direktora u 2014. godini radio je u sledećem sastavu:

- Direktor Dr. Dimitraki Zipovski dipl. oec, neizvršni direktor, Predsednik Odbora Direktora
- Direktor Dejan Jovičević dipl. ing. maš, Izvršni direktor (direktor a.d.-a)
- Direktor Dragan Tadić dipl. ing. gradj., neizvršni direktor
- Direktor Nikola Breka dipl. ing. maš., neizvršni direktor
- Direktor Ivar Berger diplomirani pravnik, nezavisni direktor

Rukovodstvo društva (kolegijum direktora - koga čine rukovodioci funkcija društva) u 2014. godini imao je sledeći sastav:

- Dejan Jovičević dipl.ing. - Direktor; (Izvršni direktor Društva, zakonski zastupnik)
- Boro Cvijanović dipl.ing. gradj. - Tehnički direktor
- Marko Hajduković dipl.ing. gradj. - Direktor za realizaciju projekata i plan
- Zoran Mitrović dipl.oec. - Direktor za ekonomske poslove

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Društvo je u vlasništvu Energoprojekt Holdinga 99,9337%.

4. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA

Finansijski izveštaji sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Službeni glasnik RS", br. 62/2013 – u daljem tekstu: Zakon).

U skladu sa Zakonom, za priznavanje, vrednovanje, prezentaciju i obelodanjivanje pozicija u finansijskim izveštajima, velika pravna lica, pravna lica koja imaju obavezu sastavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja (matična pravna lica), javna društva, odnosno društva koja se pripremaju da postanu javna, nezavisno od veličine, primenjuju Međunarodne standarde finansijskog izveštavanja (u daljem tekstu: MSFI). MSFI, u smislu Zakona, su:

- Okvir za pripremanje i prikazivanje finansijskih izveštaja,
- Međunarodni računovodstveni standardi – MRS,
- Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja - MSFI i sa njima povezana tumačenja, izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda, naknadne izmene tih standarda i sa njima povezana tumačenja, odobreni od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, čiji je prevod utvrdilo i objavilo ministarstvo nadležno za poslove finansija.

Finansijski izveštaji Društva prikazani su u formi i sadržini koja je precizirana Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge i preduzetnike ("Sl. glasnik RS", br. 95/2014 i 144/2014). Ovim pravilnikom je, pored ostalog, propisana forma i sadržini pozicija u obrascima Bilansa stanja, Bilansa uspeha, Izveštaja o ostalom rezultatu, Izveštaja o tokvima gotovine, Izveštaja o promenama na kapitalu i Napomena uz finansijske izveštaje. Prema navedenom Pravilniku, u obrasce se iznosi upisuju u hiljadama dinara.

Oblik i sadržaj Statističkog izveštaja za privredna društva, zadruge i preduzetnike propisan je Pravilnikom o obliku i sadržaju Statističkog izveštaja za privredna društva, zadruge i preduzetnike ("Sl. glasnik RS", br. 127/2014). U Statističkom izveštaju iznosi se upisuju u hiljadama dinara, a broj akcija i zaposlenih u celom broju.

Kontni okvir i sadržina računa u Kontnom okviru propisana je Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge i preduzetnike ("Sl. glasnik RS", br. 95/2014).

Pri izradi finansijskih izveštaja Društva, između ostalih, uvaženi su sledeći zakoni i podzakonski propisi:

- Zakon o porezu na dobit pravnih lica («Službeni glasnik RS» broj 25/2001, 80/2002, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013 i 108/2013, 142/2014);
- Zakon o porezu na dodatu vrednost («Službeni glasnik RS» broj 84/2004, 86/2004, 61/2005, 61/2007, 93/2012, 108/2013, 6/2014, 68/2014, 142/2014 i 5/2015);

- Pravilnik o sadržaju poreskog bilansa i drugim pitanjima od značaja za način utvrđivanja poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« broj 99/2010, 8/2011, 13/2012, 8/2013 i 20/2014);
- Pravilnik o sadržaju poreske prijave za obračun poreza na dobit pravnih lica (»Službeni glasnik RS« 24/2014);
- Pravilnik o načinu razvrstavanja stalnih sredstava po grupama i načinu utvrđivanja amortizacije za poreske svrhe (»Službeni glasnik RS« broj 116/2004 i 99/2010);
- Pravilnik o transfernim cenama i metodama koje se po principu „van dohvata ruke“ primenjuju kod utvrđivanja cene transakcija među povezanim licima (»Službeni glasnik RS« broj 61/2013 i 8/2014).

Od pravnih akata koji predstavljaju internu regulativu Društva, pri sastavljanju finansijskih izveštaja korišćeni su aktuelni Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva, koji je donet 30.11.2012. godine od strane Izvršnog odbora Društva, Pravilnik o izmenama pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva br. 137 od 14.02.2013. godine i Izmena Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva u delu određivanja modela odmeravanja nekretnina, postrojenja i opreme nakon početnog priznavanja (Napomena 7). Pored navedenog, korišćena su i druga interna akta Društva, kao što je, na primer, Kolektivni ugovor Društva.

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u Napomeni 7.

Zakonom o tržištu kapitala ("Sl. glasnik RS", br. 31/2011) propisano je koje podatke treba da sadrže godišnji, polugodišnji i kvartalni izveštaji javnih društava čijim se hartijama od vrednosti trguje na regulisanom tržištu.

Napominjemo da u pojedinim slučajevima, pri izradi finansijskih izveštaja Društva, nisu u potpunosti uvažene sve relevantne odredbe MRS/MSFI i Tumačenja. Razlozi za iznetu konstataciju su prvenstveno posledica nepotpune usaglašenosti, s jedne strane zakonske regulative, a sa druge strane profesionalne regulative. Otuda, kako je zakonska regulativa u predmetnom kontekstu primarna, finansijski izveštaji u pojedinim aspektima odstupaju od profesionalne regulative.

Računovodstveni propisi Republike Srbije, a time i prezentovani finansijski izveštaji Društva, odstupaju od MRS/MSFI u sledećem:

- Finansijski izveštaji se u Republici Srbiji za 2014. godinu, shodno Zakonu o računovodstvu (»Službeni glasnik RS« broj 62/2013) prikazuju u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge i preduzetnike ("Sl. glasnik RS", br. 95/2014 i 144/2014), koji odstupa od prezentacije i naziva pojedinih finansijskih izveštaja opšte namene, kao i od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to predviđa Revidirani MRS 1 - „Prezentacija finansijskih izveštaja“; i
- Vanbilansna sredstva i vanbilansne obaveze su prikazana na obrascu bilansa stanja. Ove stavke po definiciji MSFI ne predstavljaju ni sredstva ni obaveze.

Pored navedenog, odstupanja nastaju i kao posledica vremenske razlike između objavljivanja Standarda i Tumačenja, koja su podložna kontinuiranim promenama, i momenta kada ti Standardi i Tumačenja postanu važeći u Republici Srbiji. Tako, na primer, odstupanja od Standarda nastaju kao

posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja, koji su stupili na snagu, još nisu u Republici Srbiji zvanično prevedeni i usvojeni; kao posledica toga što objavljeni Standardi i Tumačenja još nisu stupili na snagu; ili kao posledica drugih razloga na koje Društvo nema mogućnost uticaja.

Novi standardi, tumačenja i izmene postojećih standarda na snazi u tekućem periodu koji još uvek nisu zvanično prevedeni i usvojeni u Republici Srbiji

Do datuma usvajanja priloženih finansijskih izveštaja, sledeći MRS, MSFI i tumačenja koja su sastavni deo standarda, kao i njihove izmene, izdati od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, odnosno Komiteta za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja, stupili su na snagu 01.01.2014. godine i kao takvi su primenljivi na finansijske izveštaje za 2014. godinu, ali još uvek nisu zvanično prevedeni i objavljeni od strane Ministarstva, pa samim tim nisu ni primenjeni od strane Društva:

- Izmene MRS 32 "Finansijski instrumenti: prezentacija" - Prebijanje finansijskih sredstava finansijskih obaveza (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine);
- Izmene MSFI 10, MSFI 12 i MRS 27 - "Investicioni entiteti" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine);
- Izmene MRS 36 "Umanjenje vrednosti imovine" - Obelodanjivanje o nadoknativom iznosu nefinansijskih sredstava (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine);
- Izmene MRS 39 "Finansijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje" – Novacija derivata i nastavak računovodstva hedžinga (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine); i
- IFRIC 21 "Dažbine" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2014. godine).

Novi standardi, tumačenja i izmene postojećih standarda koji nisu stupili na snagu

Do datuma usvajanja priloženih finansijskih izveštaja, sledeći MRS, MSFI i tumačenja koja su sastavni deo standarda, kao i njihove izmene, izdati su od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, odnosno Komiteta za tumačenje međunarodnog finansijskog izveštavanja ali nisu još stupili na snagu niti su zvanično prevedeni i objavljeni od strane Ministarstva, pa samim tim nisu ni primenjeni od strane Društva:

- Izmene različitih standarda (MSFI 2, MSFI 3, MSFI 8, MSFI 13, MRS 16, MRS 24 i MRS 38) koje su rezultat projekta godišnjeg unapređenja standarda, "Ciklus 2010-2012", objavljenog od strane IASB-a u decembru 2013. godine, prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i pojašnjenje teksta (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2014. godine).
- Izmene različitih standarda (MSFI 1, MSFI 3, MSFI 13 i MRS 40) koje su rezultat projekta godišnjeg unapređenja standarda, "Ciklus 2011-2013", objavljenog od strane IASB-a u decembru 2013. godine, prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i pojašnjenje teksta (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2014. godine);

- Izmene različitih standarda (MSFI 5, MSFI 7, MRS 19 i MRS 34) koje su rezultat projekta godišnjeg unapređenja standarda, "Ciklus 2012-2014", objavljenog od strane IASB-a u septembru 2014. godine, prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i pojašnjenje teksta (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- Izmene MRS 19 "Primanja zaposlenih" - Definisani planovi doprinosa (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2014. godine);
- MSFI 9 "Finansijski instrumenti" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2018. godine).
- Izmene MSFI 11 "Zajednički aranžmani" - Računovodstveno obuhvatanje sticanja interesa u zajedničkim aranžmanima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- Izmene MRS 16 „Nekretnine, postrojenja i oprema“ i MRS 18 „Nematerijalna ulaganja“ - Pojašnjenje prihvatljivih metoda amortizacije (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- MSFI 14 "Regulatorni računi razgraničenja" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- MSFI 15 "Prihodi iz ugovora sa klijentima" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2017. godine);
- Izmene MRS 16 „Nekretnine, postrojenja i oprema“ i MRS 41 „Poljoprivreda“ - Poljoprivreda: Zasadi kao osnovna biološka sredstva (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- Izmene MRS 27 „Pojedinačni finansijski izveštaji“ - Metod udela u pojedinačnim finansijskim izveštajima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine);
- Izmene MRS 28 „Ulaganja u pridružene entitete i zajedničke poduhvate“ i MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izveštaji“ - Prodaja ili unos imovine između investitora i njegovog pridruženog entiteta ili zajedničkog poduhvata (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2016. godine).

I pored svih naznačenih potencijalnih neusaglašenosti, primena svih prethodno navedenih Standarda ne bi imala značajan uticaj na finansijsku poziciju Društva kao i na rezultate njegovog poslovanja.

5. RAČUNOVODSTVENA NAČELA

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva uvažena su sledeća načela:

- Načelo stalnosti;
- Načelo doslednost;
- Načelo opreznosti;
- Načelo suštine iznad forme,
- Načelo uzročnosti prihoda i rashoda; i
- Načelo pojedinačnog procenjivanja.

Uvažavanjem **načela stalnosti**, finansijski izveštaji se sastavljaju pod pretpostavkom da imovinski, finansijski i prinosni položaj Društva, kao i ekonomska politika zemlje i ekonomske prilike u okruženju, omogućavaju poslovanje u neograničeno dugom roku („*Going Concern*“ princip).

Načelo doslednosti podrazumeva da se način procenjivanja stanja i promena na imovini, obavezama, kapitalu, prihodima, rashodima i rezultatu poslovanja, to jest da se način procenjivanja bilansnih pozicija Društva, ne menja u dužem vremenskom razdoblju. Ako, na primer, zbog usaglašavanja sa zakonskom i profesionalnom regulativom, do promene ipak dođe, obrazlaže se razlog promene, a efekat promene se iskazuje shodno zahtevima iz profesionalne regulative vezanim za promenu načina procenjivanja.

Načelo opreznosti podrazumeva uključivanje određenog nivoa opreza pri sastavljanju finansijskih izveštaja Društva, koje treba da rezultira da imovina i prihodi nisu precenjeni, a da obaveze i troškovi nisu potcenjeni. Međutim, uvažavanje načela opreznosti ne treba razumeti na način svesnog, nerealnog umanjenja prihoda i kapitala Društva; to jest svesnog, nerealnog uvećanja rashoda i obaveza Društva. Naime, u Okviru za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja je potencirano da uvažavanje načela opreznosti ne sme da ima za posledicu značajno stvaranje skrivenih rezervi, namerno umanjenje imovine ili prihoda, ili namerno preuveličavanje obaveza ili troškova, jer u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i, stoga, ne bi bili pouzdani.

Načelo suština iznad forme podrazumeva da pri evidentiranju transakcija Društva, a time, posledično, i pri sastavljanju finansijskih izveštaja, računovodstveno obuhvatanje treba da se vrši u skladu sa suštinom transakcija i njihovom ekonomskom realnošću, a ne samo na osnovu njihovog pravnog oblika.

Uvažavanjem **načela uzročnosti prihoda i rashoda**, priznavanje efekata transakcija i drugih događaja u Društvu nije vezano za momenat kada se gotovina ili gotovinski ekvivalenti, po osnovu tih transakcija i događaja, prime ili isplate, već se vezuju za momenat kada se dogode. Takvim pristupom omogućeno je da se korisnici finansijskih izveštaja ne informišu samo o prošlim transakcijama Društva koje su prouzrokovale isplatu i primanja gotovine, već i obavezama Društva da isplati gotovinu u budućnosti, kao i o resursima koji predstavljaju gotovinu koje će Društvo primiti u budućnosti.

Drugim rečima, uvažavanjem načela uzročnosti prihoda i rashoda obezbeđuje se informisanje o prošlim transakcijama i drugim događajima na način koji je najupotrebljiviji za korisnike pri donošenju ekonomskih odluka.

Načelo pojedinačnog procenjivanja podrazumeva da eventualna grupna procenjivanja različitih bilansnih pozicija Društva (na primer, imovine ili obaveza), radi racionalizacije, proističu iz njihovog pojedinačnog procenjivanja.

6. GREŠKE IZ PRETHODNOG PERIODA, MATERIJALNOST GREŠKE I KOREKCIJA POČETNOG STANJA

Greške iz prethodnog perioda su izostavljeni ili pogrešno iskazani podaci iz finansijskih izveštaja Društva za jedan ili više perioda koji proizilaze iz neupotrebljavanja ili pogrešne upotrebe pouzdanih informacija koje su bile dostupne kada su finansijski izveštaji za date periode bili odobreni za izdavanje

i za koje se moglo razumno očekivati da budu dobijene i uzete u obzir pri sastavljanju i prezentaciji tih finansijskih izveštaja.

Materijalno značajna greška otkrivena u tekućem periodu, koja se odnosi na prethodni period je ona greška koja ima značajan uticaj na finansijske izveštaje jednog ili više prethodnih perioda i zbog koje se ti finansijski izveštaji ne mogu više smatrati pouzdanim.

Društvo vrši retrospektivnu korekciju *materijalno značajnih grešaka* u prvom setu finansijskih izveštaja odobrenom za objavljivanje nakon otkrivanja tih grešaka, tako što će prepraviti uporedne iznose za prezentovan(e) raniji(e) period(e) u kojem(ima) su se greške dogodile; ili, ako se greška dogodila pre najranijeg prezentovanog prethodnog perioda, prepraviti početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji prezentovani prethodni period.

Ako je neizvodljivo utvrditi efekat greške iz određenog perioda na uporedne informacije za jedan ili više prezentovanih prethodnih perioda, Društvo prepravlja početna stanja sredstava, obaveza i kapitala za najraniji period za koji je retrospektivno prepravljanje podataka izvodljivo (što može biti tekući period).

Naknadno ustanovljene greške koje nisu *materijalno značajne* ispravljaju se na teret rashoda, odnosno u korist prihoda perioda u kojem su greške identifikovane.

Materijalnost greške se procenjuje shodno relevantnim odredbama iz Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, po kojima materijalnost implicira da izostavljanje, ili pogrešno knjigovodstveno evidentiranje poslovne transakcije, može uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja. U Društvu se materijalnost određuje shodno visini greške u odnosu na ukupni prihod. Materijalno značajna greška smatra se greška koja je u pojedinačnom iznosu ili u kumulativnom iznosu sa ostalim greškama **veća od 1,5% ostvarenog ukupnog prihoda Društva u prethodnoj godini.**

7. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su konzistentno primenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

Značajne računovodstvene politike primenjene na finansijske izveštaje koji su predmet ovih Napomena, a koje su izložene u nastavku, prvenstveno su zasnovane na Pravilniku o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva. Ako pojedini knjigovodstveni aspekti nisu jasno precizirani Pravilnikom, primenjene računovodstvene politike su zasnovane na važećoj zakonskoj, profesionalnoj i internoj regulativi.

Od opštih podataka napominjemo da je, u skladu sa MRS 21, **funkcionalna valuta i valuta za prezentaciju u finansijskim izveštajima Društva** dinar. Pored podataka za tekuću godinu, u finansijskim izveštajima Društva su kao **uporedni podaci** iskazani podaci iz finansijskih izveštaja za 2013. godinu.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja uvažene su relevantne odredbe MRS 10, koje se odnose na događaje koji nastaju od datuma bilansa stanja do datuma kada su finansijski izveštaji odobreni za objavljivanje. Preciznije, **za efekte događaja koji pružaju dokaz o okolnostima koje su postojale na datum bilansa stanja**, korigovani su već priznati iznosi u finansijskim izveštajima Društva, kako bi se odrazili korektivni događaji posle bilansa stanja; a **za efekte događaja koji ukazuju na okolnosti koje su nastale posle datuma bilansa stanja**, nisu vršene korekcije priznatih iznosa, već se, u slučaju da ih je bilo, u ovim Napomenama vrši obelodanjivanje prirode događaja i procena njihovih finansijskih efekata.

7.1. Procenjivanje

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja, u skladu, kako sa zahtevima profesionalne regulative, tako i sa zahtevima važeće zakonske regulative u Republici Srbiji, zahteva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procena i razumnih pretpostavki. Iako se, razumljivo, stvarni budući rezultati mogu razlikovati, procene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na datum bilansa stanja.

Najznačajnije procene se odnose na utvrđivanje obezvređenja finansijske i nefinansijske imovine i definisanje pretpostavki neophodnih za aktuarski obračun dugoročnih naknada zaposlenima po osnovu otpremnina.

U kontekstu procenjivanja, poslovna politika Društva je, ako se fer vrednost značajno razlikuje od knjigovodstvene, da obelodani informacije o **fer (pravičnoj) vrednosti** aktive i pasive. U Republici Srbiji je čest problem sa pouzdanom procenom fer vrednosti aktive i pasive usled nedovoljno razvijenog finansijskog tržišta, nedostatka stabilnosti i likvidnosti kod kupovine i prodaje, na primer, finansijske aktive i pasive, i zbog toga što tržišne informacije nisu uvek raspoložive. I pored navedenog, ova problematika u Društvu nije zanemarena, već rukovodstvo vrši kontinuirane procene, uvažavajući rizike, i kada se proceni da je nadoknativa (fer ili upotrebna) vrednost sredstava u poslovnim knjigama Društva precenjena, vrši se ispravka vrednosti.

Društvo je iskazalo u okviru prihoda od prodaje nefakturisani prihod u zemlji u iznosu od 27.908 hiljada dinara (po osnovu radova na Prokopu i Boru) i u inostranstvu u iznosu od 67.244 hiljada dinara.

U nefakturisanim prihodima u inostranstvu se nalaze prihodi po situacijama koje nisu overene do dana izrade bilansa na sledećim projektima:

Restoran i noćni klub u Aktau u iznosu od 12.907 hiljada dinara, Poslovni objekat Uhta u iznosu od 34.040 hiljada dinara i na projektu Bolnica Aktau u iznosu od 20.277 hiljada dinara (radovi izvršeni i situacija ispostavljena investitoru). Društvo primenjuje kod ugovora o izgradnji MRS 11 i srazmerno stepenu izvršenih radova uključuje odgovarajući deo prihoda.

7.2. Efekti kurseva stranih valuta

Transakcije u stranoj valuti, pri početnom priznavanju, evidentiraju se u dinarskoj protivvrednosti, primenom zvaničnog srednjeg kursa koji važi na dan transakcije.

Shodno odredbama MRS 21 - Efekti promene deviznih kurseva, na svaki datum bilansa stanja se monetarne stavke u stranoj valuti (devizna sredstva, potraživanja i obaveze) preračunavaju primenom važećeg kursa, to jest zvaničnog srednjeg kursa na datum bilansa stanja.

Kursne razlike nastale po osnovu transakcija u stranoj valuti (osim za kursne razlike nastale na monetarnim stavkama koje čine deo neto investicija Društva u inostrano poslovanje, a koje se obuhvataju shodno zahtevima iz MRS 21) se priznaju kao prihod ili rashod Društva u periodu u kojem su kursne razlike nastale.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije na dan bilansa stanja, za strane valute koje su korišćene za preračunavanje monetarnih stavki stranih valuta u dinarsku protivvrednost, su prikazane u narednoj tabeli.

Zvanični srednji kursevi Narodne banke Srbije

Valuta	31.12.2014.	31.12.2013.
	Iznos u dinarima	
1 EUR	120,9583	114,6421
1 USD	99.4641	83,1282
1 RUB	1.7796	2,5307

7.3. Prihodi

Prihodi su prilivi ekonomskih koristi tokom datog perioda, koji rezultiraju povećanjem kapitala, sem uvećanja koja se odnose na unose vlasnika kapitala; i odmeravaju se po fer vrednosti primljenih ili potraživanih naknada.

Prihodi obuhvataju: poslovne prihode, finansijske prihode i ostale prihode (uključujući i prihode od uskađivanja vrednosti imovine).

U okviru **poslovnih prihoda** najznačajniji su prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga.

Prihodi od pružanja usluga, shodno relevantnim odredbama MRS 18 - Prihodi, *povezani sa određenom transakcijom se priznaju prema stepenu dovršenosti te transakcije na datum bilansa*. Rezultat transakcije se može pouzdano proceniti: kada se iznos prihoda može pouzdano odmeriti, kada je verovatan priliv ekonomskih koristi vezanih za tu transakciju u Društvo, kada se stepen dovršenosti te transakcije na datum bilansa stanja može pouzdano odmeriti i kada troškovi nastali zbog te transakcije i troškovi završavanja transakcije mogu pouzdano da se odmere.

Finansijski prihodi obuhvataju finansijske prihode od zavisnih i drugih povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, prihode od kamata i druge oblike finansijskih prihoda.

U okviru **ostalih prihoda**, pored drugih ostalih prihoda, iskazuju se *dobici* koji mogu, ali ne moraju da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Dobici uključuju, na primer, dobitke od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme; po većoj vrednosti od knjigovodstvene u momentu prodaje.

7.4. Rashodi

Rashodi predstavljaju odlive ekonomskih koristi tokom datog perioda koji rezultira smanjenjem kapitala društva, osim smanjenja koje se odnosi na raspodelu dobiti vlasnicima ili smanjenja koje je posledica povlačenja iz poslovanja dela kapitala od strane vlasnika. Rashodi se odražavaju kroz odliv sredstava, smanjenje vrednosti sredstava ili povećanje obaveza.

Rashodi obuhvataju poslovne rashode, finansijske rashode i ostale rashode (uključujući i rashode po osnovu obezvređenja imovine).

U okviru **poslovnih rashoda** iskazuje se: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, troškovi zarada, troškovi proizvodnih usluga, nematerijalni troškovi, troškovi amortizacije i rezervisanja i dr.

Finansijski rashodi obuhvataju finansijske rashode od povezanih pravnih lica, pozitivne kursne razlike, rashode kamata i druge finansijske rashode.

U okviru **ostalih rashoda**, pored drugih ostalih rashoda, iskazuju se i gubici koji mogu, ali ne moraju, da proisteknu iz uobičajenih aktivnosti Društva. Gubici (na primer, manjkovi ili gubici nastali prodajom sredstava po nižoj vrednosti od knjigovodstvene) predstavljaju smanjenje ekonomskih koristi i, kao takvi, po svojoj prirodi, nisu različiti od drugih rashoda.

7.5. Kamata i drugi troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja su kamata i drugi troškovi koje Društvo ima u vezi sa pozajmljivanjem sredstava.

Na osnovu relevantnih odredbi MRS 23 - Troškovi pozajmljivanja, kamata i drugi troškovi pozajmljivanja se priznaju kao rashod u periodu u kojem su nastali, osim u slučaju kada su direktno pripisivi sticanju, izgradnji ili proizvodnji određenog sredstva koje se kvalifikuje (sredstvo kojem je potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju nameravanu upotrebu ili prodaju), kada se kamata i drugi troškovi pozajmljivanja kapitalizuju kao deo nabavne vrednosti (cene koštanja) tog sredstva.

7.6. Porez na dobitak

Porez na dobitak se računovodstveno evidentira kao zbir:

- tekućeg poreza; i
- odloženog poreza.

Tekući porez je iznos obaveze za plativ (povrativ) porez na dobitak koji se odnosi na oporezivi dobitak (poreski gubitak) za period. Drugim rečima, tekući porez je plativ porez na dobitak koji je utvrđen u poreskoj prijavi za porez na dobitak, u skladu sa poreskim propisima.

Odloženi porez se ispoljava u vidu:

- odloženih poreskih sredstava; ili

- odloženih poreskih obaveza.

Odloženi porez se knjigovodstveno evidentira na osnovu relevantnih odredbi MRS 12 - Porezi na dobitak, kojima je, između ostalog, precizirano da se *odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze ne diskontuju*.

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak nadoknadivi u budućim periodima koji se odnose na:

- odbitne privremene razlike;
- neiskorišćene poreske gubitke prenete na naredni period; i
- neiskorišćeni poreski kredit prenet na naredni period.

Za sredstva koja podležu amortizaciji, odložena poreska sredstva priznaju se za sve **odbitne privremene razlike** između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice (vrednosti koje su dodeljene tim sredstvima za poreske svrhe). Odbitna privremena razlika postoji kada je knjigovodstvena vrednost sredstava manja od njihove poreske osnovice. U tom slučaju se priznaju odložena poreska sredstva, pod uslovom da se proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeње će Društvo moći da iskoristi odložena poreska sredstva.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenih poreskih gubitaka** priznaje se samo ukoliko rukovodstvo proceni da će u narednim periodima Društvo imati oporezivu dobit, koja će moći da bude umanjena po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka.

Odloženo poresko sredstvo po osnovu **neiskorišćenog poreskog kredita** za ulaganja u osnovna sredstva se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će u budućim periodima biti ostvarena oporeziva dobit u poreskom bilansu, odnosno obračunati porez na dobit za čije umanjeње će moći da se iskoristi neiskorišćeni poreski kredit.

Odložena poreska sredstva mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti nadoknadivi u budućim periodima (na primer, za rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju, koja su određena shodno relevantnim odredbama MRS 19).

Odložene poreske obaveze su iznosi poreza na dobitak plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

Po pitanju sredstava koja podležu amortizaciji, odložene poreske obaveze se priznaju uvek kada postoji oporeziva privremena razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Oporeziva privremena razlika nastaje u slučajevima kada je knjigovodstvena vrednost sredstava veća od njihove poreske osnovice.

Oporeziva privremena razlika utvrđuje se na datum bilansa stanja i utvrđuje se primenom propisane poreske stope poreza na dobit Društva na iznos oporezive privremene razlike.

Odložene poreske obaveze mogu da se priznaju i po drugim osnovama za koje se u Društvu utvrdi da će iznosi poreza na dobitak biti plativi u budućim periodima u odnosu na oporezive privremene razlike.

7.7. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja (imovina) su sredstva bez fizičke suštine, koja se mogu identifikovati, kao što su: licence, koncesije, patenti, ulaganja u razvoj, žigovi i sl. Imovina ispunjava kriterijum mogućnosti identifikovanja kada je: odvojiva, odnosno kada se može odvojiti od Društva i prodati, preneti, licencirati, iznajmiti ili razmeniti, bilo pojedinačno ili zajedno sa povezanim ugovorom, imovinom ili obavezom; ili nastaje po osnovu ugovornih ili drugih zakonskih prava, bez obzira da li su ta prava prenosiva ili odvojiva od Društva ili od drugih prava ili obaveza.

Da bi se nematerijalno ulaganje priznalo, neophodno je da budu ispunjeni zahtevi propisani MRS 38 - Nematerijalna imovina, odnosno:

- da je verovatno da će se buduće ekonomske koristi, pripisive imovini, uliti u Društvo;
- da Društvo ima mogućnost kontrole nad tom imovinom i
- da se nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Knjigovodstveno priznavanje interno generisane nematerijalne imovine je uslovljeno procenom da li je rezultanta:

- faze istraživanja; ili
- faze razvoja.

Nematerijalna imovina koja proističe iz *istraživanja, ili iz faze istraživanja internog projekta*, se ne priznaje kao nematerijalno ulaganje. Izdaci po osnovu istraživanja, ili izdaci koji nastanu u fazi istraživanja internog projekta, se priznaju kao rashod u periodu u kojem su izdaci nastali.

Cena koštanja interno generisane nematerijalne imovine koja proističe iz *razvoja* (ili iz faze razvoja internog projekta) uključuje sve direktno pripisive troškove neophodne za kreiranje, proizvodnju i pripremu imovine za funkcionisanje na način kako je rukovodstvo Društva predvidelo.

Početno merenje nematerijalnog ulaganja vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja).

Naknadno merenje nematerijalnog ulaganja, nakon početnog priznavanja, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja vrednosti (shodno relevantnim odredbama MRS 36 - Umanjenje vrednosti imovine).

Amortizacija nematerijalne imovine je uslovljena procenom da li je koristan vek trajanja:

- neograničen ili
- ograničen.

Nematerijalna imovina ne podleže amortizaciji ako se proceni da je koristan vek trajanja neograničen, to jest ako se na osnovu analize svih relevantnih faktora ne može predvideti završetak perioda kada se očekuje da će nematerijalna imovina generisati prilive neto tokova gotovine u Društvo.

7.8. Nekretnine, postrojenja i oprema

Kao **nekretnine, postrojenja i oprema** priznaju se materijalna sredstva koja se: koriste u proizvodnji, za isporuku dobara, za pružanje usluga, za iznajmljivanje drugima, ili u administrativne svrhe; i za koja se očekuje da će se koristiti duže od jednog obračunskog perioda.

Navedeno opšte načelo za priznavanje nekretnina, postrojenja i opreme se ne primenjuje samo u slučajevima kada se radi o priznavanju sredstava manje vrednosti (na primer, rezervni delovi i oprema za servisiranje), koji se iskazuju na zalihama. Stavljanjem u upotrebu ovih sredstava njihova se celokupna vrednost prenosi na troškove perioda.

Nekretnine, postrojenja i oprema se priznaju kao sredstvo: ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sredstvom prilivati u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog sredstva može pouzdano odmeriti.

Početno merenje nekretnina, postrojenja i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), koja obuhvata: nabavnu cenu i sve zavisne troškove nabavke, to jest sve direktno pripisive troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti.

Nekretnine, postrojenja i oprema se dele u sledeće grupe:

- a) zemljište,
- b) objekti,
- c) postrojenja,
- d) građevinska mehanizacija,
- e) motorna vozila,
- f) nameštaji i uređaji,
- g) kancelarijska oprema
- h) ostalo.

Naknadno merenje grupe „Objekti“ vrši se po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na datum bilansa stanja. Fer vrednost se utvrđuje procenom, koju vrši stručno osposobljeni procenjivač, na osnovu tržišnih dokaza. Promena fer vrednosti objekata se priznaje u ukupnom kapitalu, u okviru pozicije revalorizacionih rezerve.

Naknadno merenje svih ostalih grupa u okviru pozicije „Nekretnine, postrojenja i oprema“, osim objekata, vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja) umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti (shodno MRS 36).

7.9. Finansijski lizing

Lizing je sporazum po kojem davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga pravo korišćenja sredstva za dogovoreni vremenski period u zamenu za plaćanje ili niz plaćanja.

U slučaju **finansijskog lizinga**, shodno odredbama MRS 17 - Lizing, korisnik lizinga **početno merenje** vrši tako što priznaje kao sredstvo i obavezu u svom bilansu stanja, u iznosima koji su na početku trajanja lizinga jednaki fer vrednosti sredstava koja su predmet lizinga, ili po sadašnjoj vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža. *Fer vrednost* je iznos po kojem se predmet lizinga može razmeniti između upoznatih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije.

Prilikom izračunavanja sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja za lizing, *diskontna stopa* se generalno utvrđuje na osnovu kamatne stope sadržane u lizingu. Ako se kamatna stopa ne može utvrditi, kao diskontna stopa koristi se inkrementalna kamatna stopa na zaduživanje, to jest očekivana kamatna stopa koju bi Društvo platilo u slučaju pozajmljivanja sredstava na sličan rok i sa sličnim garancijama za kupovinu sredstava koje je predmet lizinga. Svi inicijalni direktni troškovi korisnika lizinga dodaju se iznosu koji je priznat kao sredstvo.

Po pitanju **naknadnog merenja**, minimalna plaćanja lizinga treba podeliti između finansijskih troškova i smanjenja neizmirene obaveze. Finansijski trošak se alocira na periode tokom trajanja lizinga, tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali saldo obaveze.

7.10. Amortizacija nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Amortizacijom se iznos sredstava (nematerijalnih sredstava, nekretnina, postrojenja i opreme) koji se amortizuje vremenski alocira u toku korisnog veka trajanja sredstava.

Koristan vek trajanja sredstva se u Društvu određuje primenom vremenskog metoda, tako da se koristan vek trajanja sredstava može razumeti kao vremenski period tokom kojeg se očekuje da je sredstvo raspoloživo Društvu za upotrebu i korišćenje.

Iznos koji se amortizuje, odnosno nabavna vrednost ili drugi iznos koji zamenjuje tu vrednost u finansijskim izveštajima Društva, umanjen za rezidualnu vrednost (preostalu vrednost) se sistematski alocira tokom korisnog veka trajanja sredstava.

Rezidualna vrednost je procenjeni iznos koji bi Društvo primilo danas ako bi otuđilo sredstvo, nakon odbijanja procenjenih troškova otuđenja i uz pretpostavku da je sredstvo na kraju korisnog veka trajanja i u stanju koje se očekuje na kraju korisnog veka trajanja.

Za sredstvo pribavljeno putem finansijskog lizinga, amortizacija se obračunava kao i za druga sredstva, osim kada se ne zna da li će Društvo steći pravo vlasništva nad tim sredstvom, kada se sredstvo u potpunosti amortizuje u kraćem periodu od trajanja lizinga i korisnog veka trajanja.

Amortizacija se vrši **primenom metoda pravolinijskog otpisa** (proporcionalna metoda), a **obračun amortizacije počinje** kada sredstvo postane raspoloživo za upotrebu, odnosno kada se nalazi na lokaciji i u stanju spremnom za poslovanje na način kako je to predviđeno u Društvu.

Amortizacija se ne obračunava za sredstva koja vremenom ne gube na vrednosti (na primer, umetnička dela) ili sredstva koja imaju neograničeni vek trajanja.

Za potrebe sastavljanja poreskog bilansa, to jest za poreske svrhe, obračun amortizacije sredstava se vrši prema važećim zakonskim propisima.

7.11. Umanjenje vrednosti nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Na svaki datum bilansa stanja se od strane kompetentnih osoba, iz ili van Društva, proverava da li postoje indicije da je knjigovodstvena vrednost nekog sredstva (nematerijalnog sredstva, nekretnina, postrojenja i opreme) umanjena, to jest da li knjigovodstvena vrednost premašuje nadoknativi iznos tog sredstva.

Ako naznake o umanjenju vrednosti postoje, shodno relevantnim odredbama MRS 36, vrši se procena nadoknativog iznosa tog sredstva.

Nadoknativi iznos je viša vrednost od:

- fer vrednosti, umanjena za troškove prodaje; i
- upotrebne vrednosti.

Fer vrednost umanjena za troškove prodaje je očekivana neto prodajna cena tog sredstva, odnosno to je iznos koji se može dobiti prodajom nekog sredstva u nezavisnoj transakciji između upoznatih, voljnih strana, umanjena za troškove otuđenja.

Upotrebna vrednost je sadašnja vrednost procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će nastati iz kontinuirane upotrebe imovine kroz njen koristan vek trajanja, te prodaje na kraju veka trajanja. Diskontna stopa koja se koristi pri utvrđivanju sadašnje vrednosti odražava tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca, kao i rizike specifične za to sredstvo.

Nadoknativi iznos se procenjuje za svako zasebno sredstvo ili, ako to nije moguće, za jedinicu koja generiše gotovinu kojoj to sredstvo pripada. Jedinica koja generiše gotovinu je najmanja prepoznatljiva grupa sredstava koja generiše prilive gotovine koji su u najvećoj meri nezavisni od priliva gotovine drugih sredstava ili grupa sredstava.

Ako se utvrdi da je došlo do umanjenja vrednosti, knjigovodstvena vrednost se svodi na nadoknativi iznos. Gubitak zbog umanjenja se knjigovodstveno obuhvata na sledeći način:

- u slučaju da je prethodno za to sredstvo formirana revalorizaciona rezerva, smanjivanjem revalorizacionih rezervi; i
- u slučaju da prethodno za to sredstvo nije formirana revalorizaciona rezerva, kao rashod perioda.

7.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je nekretnina koju drži vlasnik ili korisnik lizinga u okviru finansijskog lizinga u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnina, ili porasta vrednosti kapitala, ili i jednog i drugog, a ne za:

- korišćenje u proizvodnji, pri nabavci dobara i usluga, ili u administrativne svrhe; ili
- prodaju u okviru redovnog poslovanja.

Investiciona nekretnina se, shodno odredbama iz MRS 40 - Investicione nekretnine, priznaje kao sredstvo: ako je verovatno da će Društvo u budućnosti ostvariti ekonomsku korist od te investicione nekretnine; i ako se njena nabavna vrednost (cena koštanja) može pouzdano odmeriti.

Početno merenje investicione nekretnine prilikom sticanja (nabavke) vrši se po nabavnoj vrednosti (ceni koštanja), pri čemu se zavisni troškovi nabavke uključuju u nabavnu vrednost.

Naknadni izdatak koji se odnosi na već priznatu investicionu nekretninu pripisuje se iskazanom iznosu investicione nekretnine ako ispunjava uslove da se prizna kao stalno sredstvo, to jest ako je vek trajanja izdatka duži od jednog obračunskog perioda, ako je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdatkom priliti u Društvo i ako se nabavna vrednost (cena koštanja) tog izdatka može pouzdano odmeriti.

Nakon početnog priznavanja, **naknadno merenje investicione nekretnine** se vrši po fer (poštenoj) vrednosti, pod kojom se podrazumeva njena tržišna vrednost, odnosno najverovatnija vrednost koja realno može da se dobije na tržištu, na dan bilansa stanja.

Promena fer vrednosti investicione imovine tokom određenog perioda se uključuje u rezultat perioda u kojem je povećanje/smanjenje nastalo.

Investicione nekretnine *ne podležu obračunu amortizacije, niti se na njima vrši procena umanjenja vrednosti imovine.*

7.13. Zalihe

Zalihe su sredstva: koja se drže za prodaju u uobičajenom toku poslovanja, koja su u procesu proizvodnje, a namenjene su za prodaju; ili u obliku osnovnog i pomoćnog materijala koji se troši u proizvodnom procesu ili prilikom pružanja usluga.

Zalihe obuhvataju: osnovni i pomoćni materijal (uključujući i rezervne delove, alat i inventar) koji će biti iskorišćeni u procesu proizvodnje, nedovršene proizvode čija je proizvodnja u toku, gotove proizvode koje je proizvelo Društvo i robu.

Zalihe se (shodno MRS 2 - Zalihe) **odmeravaju** po nižoj vrednosti od:

- nabavne vrednosti (cene koštanja) i
- neto ostvarive vrednosti.

Nabavna vrednost (cena koštanja) obuhvata sve:

- troškove nabavke,
- troškove konverzije i
- druge troškove nastale u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje.

Troškovi nabavke materijala, koji su osnov za vrednovanje zaliha materijala, obuhvataju nabavnu cenu, uvozne dažbine i druge fiskalne izdatke (osim onih koje Društvo može naknadno da povрати od poreskih vlasti, kao što je, na primer, porez na dodatu vrednost koji Društvo može odbiti kao prethodni

porez), troškove prevoza, manipulativne troškove i druge troškove koji se mogu direktno pripisati nabavci materijala. Popusti, rabati i druge slične stavke oduzimaju se pri utvrđivanju troškova nabavke.

Vrednovanje izlaska materijala prilikom njihovog trošenja vrši se primenom **metode ponderisane prosečne cene**.

Po pitanju priznavanja sredstava manje vrednosti (na primer, sitnog inventara), njihovim stavljanjem u upotrebu njihova celokupna vrednost (100% otpis) se prenosi na troškove perioda.

Troškovi konverzije i drugi troškovi nastali u procesu dovođenja zaliha na sadašnju lokaciju i stanje, su značajni prilikom vrednovanja zaliha nedovršene proizvodnje i zaliha gotovih proizvoda. U ove troškove spadaju: troškovi direktnog rada, troškovi direktnog materijala i indirektni, odnosno opšti proizvodni troškovi.

Neto ostvariva vrednost je procenjena cena prodaje u okviru redovnog poslovanja umanjena za troškove dovršenja i procenjene troškove neophodne za realizaciju prodaje. Prilikom procene neto ostvarive vrednosti polazi se od najpouzdanijih dokaza raspoloživih u vreme procene o iznosima po kojima se zalihe mogu realizovati.

Iznos bilo kog otpisa zaliha na neto ostvarivu vrednost i svi gubici zaliha se priznaju kao rashod u periodu u kom je nastao otpis ili gubitak.

7.14. Stalna sredstva namenjena prodaji

Društvo priznaje i iskazuje stalno sredstvo (ili raspoloživu grupu) kao **sredstvo namenjeno prodaji**, ako se njegova knjigovodstvena vrednost može prvenstveno povratiti prodajnom transakcijom, a ne daljim korišćenjem. Da bi se ovaj zahtev smatrao ispunjenim:

- sredstvo mora da bude dostupno za momentalnu prodaju u svom trenutnom stanju, isključivo pod uslovima koji su uobičajeni za prodaju takve imovine (ili grupe za otuđenje); i
- prodaja sredstva mora biti vrlo verovatna.

Stalno sredstvo koje je priznato kao sredstvo namenjeno prodaji **meri se** (iskazuje) po nižem iznosu od:

- knjigovodstvene vrednosti; i
- fer (poštene) vrednosti umanjene za troškove prodaje.

Knjigovodstvena vrednost je sadašnja (neotpisana) vrednost iskazana u poslovnim knjigama Društva.

Fer (poštena) vrednost je iznos za koji sredstvo može da bude razmenjeno između obaveštenih i voljnih strana u nezavisnoj transakciji, to jest tržišna vrednost na dan prodaje.

Troškovi prodaje su troškovi koji se mogu direktno pripisati prodaji sredstva.

Stalna sredstva namenjena prodaji se ne amortizuju.

Otpisana sredstva, kao i sredstva čija je neotpisana (knjigovodstvena) vrednost beznačajna, neće biti priznato kao sredstvo namenjeno prodaji.

7.15. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti uključuju finansijska sredstva i obaveze koje se evidentiraju u bilansu stanja Društva, počevši od momenta kada Društvo ugovornim obavezama postane vezano za finansijski instrument, a zaključno sa gubitkom kontrole nad pravima koja proizilaze iz finansijskog sredstva (realizacijom, isticanjem, ustupanjem itd.), to jest sa izmirenjem, ukidanjem ili isticanjem finansijske obaveze.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze, shodno odredbama MRS 32, mogu imati veliki broj javnih oblika, kao što su: gotovina, instrument kapitala drugog entiteta, ugovorno pravo primanja gotovine, drugog finansijskog sredstva ili razmene finansijskih sredstava i obaveza sa drugim entitetom koji su za Društvo potencijalno povoljni; ugovorna obaveza davanja gotovine ili drugog finansijskog sredstva drugom entitetu, ili pravo razmenjivanja finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim entitetom prema potencijalno nepovoljnim uslovima za Društvo itd.

Iskazivanje i knjigovodstveno evidentiranje vezano za finansijske instrumente je uslovljeno njihovom klasifikacijom koju, shodno karakteristikama finansijskih instrumenta, vrši rukovodstvo Društva.

Pri klasifikaciji svakog pojedinačnog finansijskog instrumenta, rukovodstvo Društva može da ga klasifikuje u jednu od četiri moguće vrste finansijskih instrumenata koje su precizirane odredbama MRS 39, i to:

- finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha,
- investicije koje se drže do dospeća;
- krediti (zajmovi) i potraživanja; i
- finansijska sredstva raspoloživa za prodaju.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha obuhvataju finansijska sredstva i obaveze čije se promene fer vrednosti evidentiraju kao prihodi ili rashodi u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza klasifikovana u ovu kategoriju treba da ispuni bilo koji od sledećih uslova:

- klasifikovano je kao ono koje se drži radi trgovanja; ili
- posle početnog priznavanja naznačeno je da se u Društvu razvrstava i iskazuje kao finansijsko sredstvo (obaveza) kroz bilans uspeha.

Finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza se klasifikuje kao ono koje se drži radi trgovanja ako je: stečeno ili nastalo prvenstveno radi prodaje ili ponovne kupovine u bliskoj budućnosti, deo portfelja identifikovanih finansijskih instrumenata kojima se zajedno upravlja i za koje postoji dokaz o nedavnom aktuelnom modelu kratkoročnog ostvarenja dobitka, ili derivat (osim derivata koji je instrument „hedžinga“).

Društvo može da naznači da se finansijski instrument iskazuje kroz bilans uspeha samo kada to rezultira relevantnijim informacijama, budući da se eliminiše ili u značajnoj meri otklanja nedoslednost odmeravanja ili priznavanja koja bi inače nastala usled odmeravanja sredstava ili obaveza, ili priznavanja dobitaka ili gubitaka, po različitim osnovama; ili se grupom finansijskih sredstava,

finansijskih obaveza ili oboma upravlja i njihove performanse se procenjuju na osnovu fer vrednosti, u skladu sa dokumentovanom strategijom upravljanja rizikom ili investiranja, i informacije o grupi se interno sačinjavaju prema toj osnovi za ključne rukovodioce Društva.

Investicije koje se drže do dospeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplata i fiksnim dospećem koja Društvo definitivno namerava i može da drži do dospeća, osim onih koje Društvo nakon početnog priznavanja naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha ili kao raspoložive za prodaju i onih koja zadovoljavaju definiciju zajmova i potraživanja.

Kredit (zajmovi) i potraživanja su nederivatna finansijska sredstva Društva sa fiksnim ili odredivim isplata koja nisu kotirana na aktivnom tržištu osim:

- sredstava za koja Društvo ima nameru da ih proda odmah ili u kratkom roku i koja bi onda bila klasifikovana kao sredstva koja se drže radi trgovanja;
- sredstava koja posle početnog priznavanja Društvo naznači po fer vrednosti kroz bilans uspeha; i
- sredstava za koja imalac ne može u značajnoj meri povratiti svoju celokupnu početnu investiciju, koja će biti klasifikovana kao raspoloživa za prodaju.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su nederivatna finansijska sredstva koja su naznačena kao raspoloživa za prodaju i nisu klasifikovana u prethodno naznačene vrste finansijskih instrumenata.

Pri **početnom odmeravanju** finansijskog instrumenta, Društvo odmeravanje vrši po fer vrednosti uvećanoj, u slučaju da finansijski instrument nije naznačen za odmeravanje po fer vrednosti sa promenama fer vrednosti kroz bilans uspeha, za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati sticanju ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Naknadno odmeravanje finansijskih instrumenata vrši se po fer vrednostima, bez oduzimanja troškova transakcije koji mogu nastati prodajom ili pri drugom otuđenju, osim za sledeća finansijska sredstva:

- zajmove i potraživanja, koji se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate;
- investicije koje se drže do dospeća, koje se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamate; i
- investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrednost ne može pouzdano odmeriti, koji se odmeravaju po nabavnoj vrednosti.

Fer vrednost sredstva je iznos za koji se sredstvo može razmeniti ili obaveza izmiriti u slučaju obaveštenih, voljnih strana u okviru nezavisne transakcije. Ako za finansijski instrument postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje shodno informacijama sa tog tržišta; a ako ne postoji aktivno tržište, fer vrednost se određuje tehnikama procene preciziranim relevantnim odredbama MRS 39. Pozitivni (negativni) efekti promene fer vrednosti se, za finansijske instrumente iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha, iskazuju kao dobitak (gubitak) u periodu nastanka promene; a kod finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, iskazuju se u okviru nerealizovanih dobitaka/gubitaka po osnovu hartija od vrednosti raspoloživih za prodaju sve do momenta prodaje, kada se efekti prenose u dobitak (gubitak). Izuzetak od navedenog su troškovi od trajnog obezvređenja i devizni dobici (gubici) koji se za finansijske instrumente klasifikovane kao raspoložive za prodaju odmah priznaju u dobitak (gubitak).

Amortizovana vrednost je sadašnja vrednost svih očekivanih budućih gotovinskih isplata ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta. Pri izračunavanju amortizovane vrednosti finansijskog instrumenta koristi se metod diskontovanja uz primenu efektivne kamatne stope. Pozitivni (negativni) efekti promene amortizovane vrednosti finansijskih instrumenata se priznaju u momentu prestanka priznavanja finansijskog instrumenta, osim u slučaju da je došlo do umanjenja vrednosti, kada se gubitak odmah priznaje.

7.16. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Najlikvidniji oblici finansijskih sredstava Društva predstavljaju **gotovina i gotovinski ekvivalenti**, koji se procenjuju po nominalnoj, to jest po fer vrednosti. U okviru gotovine i gotovinskih ekvivalenata Društva iskazuju se: sredstva na računima kod banaka, gotovina u blagajni i dr., i visoko likvidna sredstva sa vrlo kratkim rokom dospeća, a koja se mogu brzo konvertovati u gotovinu, uz beznačajan rizik od promene vrednosti.

7.17. Kratkoročna potraživanja

Kratkoročna potraživanja obuhvataju potraživanja od povezanih pravnih lica (zavisnih i pridruženih), kao i potraživanja od ostalih pravnih i fizičkih lica u zemlji i inostranstvu, po osnovu prodaje proizvoda, robe i usluga; za koje se očekuje da će biti realizovana u roku od 12 meseci od datuma bilansiranja. *Kratkoročna potraživanja od kupaca* mere se po vrednosti iz originalne fakture. Ako se vrednost u fakturi iskazuje u stranoj valuti, vrši se preračunavanje u funkcionalnu valutu po srednjem kursu važećem na dan transakcije. Promene deviznog kursa od datuma transakcije do datuma naplate potraživanja iskazuju se kao kursne razlike u korist prihoda ili na teret rashoda. Potraživanja iskazana u stranoj valuti se na dan bilansa stanja preračunavaju prema važećem srednjem kursu, a kursne razlike se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

U Društvu se na dan bilansa stanja za svako pojedinačno potraživanje vrši procena realnosti potraživanja, kao i verovatnoće njegove naplate, odnosno za svako pojedinačno potraživanje se vrši procena da li je došlo do umanjenja vrednosti.

Prilikom **procene umanjenja vrednosti potraživanja**, smatra se da je Društvo pretrpelo gubitke zbog umanjenja vrednosti ako postoji objektivni dokaz (na primer, velike finansijske teškoće dužnika, neuobičajeno kršenje ugovora od strane dužnika, potencijalno bankrotstvo dužnika i sl.) umanjenja vrednosti kao rezultat događaja koji se odigrao posle prvobitnog priznavanja sredstava i taj nastanak gubitka ima uticaj na procenjene buduće tokove gotovine od finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji se mogu pouzdano proceniti. Ako nema objektivnih dokaza, osobe koje vrše procenu koriste svoje iskustvo i rasuđivanje za procenu naplativosti potraživanja.

Ako se proceni da je došlo do umanjenja vrednosti kratkoročnih potraživanja vrši se njihov:

- indirektan otpis; ili
- direktan otpis.

Indirektan otpis potraživanja od kupaca, na teret rashoda Društva, se vrši preko računa ispravke vrednosti. Odluku o indirektnom otpisu (ispravci vrednosti) potraživanja od kupaca preko računa ispravke vrednosti, na predlog popisne komisije, donosi Izvršni odbor Društva.

Direktan otpis potraživanja od kupaca se vrši ako je nenaplativost izvesna i dokumentovana. Odluku o direktnom otpisu potraživanja od kupaca, nakon razmatranja i predloga popisne komisije, ili na predlog stručnih službi u toku godine, donosi Izvršni odbor Društva.

Indirektan i direktan otpis potraživanja se vrši samo na osnovu relevantnih okolnosti i stanja koja su postojala na datum bilansa stanja.

Gubici očekivani kao rezultat budućih događaja, to jest događaja nakon datuma bilansa stanja, bez obzira koliko verovatni, se ne priznaju, već se obelodanjuju u Napomenama uz finansijske izveštaje.

7.18. Finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju kredite, hartije od vrednosti i ostale kratkoročne finansijske plasmane sa rokom dospeća, odnosno prodaje do godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru kratkoročnih finansijskih plasmana iskazuje se i deo datih dugoročnih kredita Društva čija se naplata očekuje u roku od godinu dana od datuma bilansa stanja.

U okviru **dugoročnih finansijskih plasmana** iskazuju se ulaganja u dugoročna finansijska sredstva, kao što su dugoročni krediti, hartije od vrednosti i ostali dugoročni finansijski plasmani; sa rokom dospeća dužim od godinu dana od datuma bilansa.

Po pitanju naknadnog odmeravanja dugoročnih finansijskih plasmana, relevantna je klasifikacija koje rukovodstvo Društva vrši shodno karakteru finansijskog instrumenta (finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza po fer vrednosti kroz bilans uspeha, investicije koje se drže do dospeća, krediti (zajmovi) i potraživanja i finansijska sredstva raspoloživa za prodaju).

7.19. Obaveze

Obaveza je rezultat prošlih transakcija ili događaja, čije izmirenje obično podrazumeva odricanje od ekonomskih koristi (resursa) Društva da bi se zadovoljio zahtev druge strane.

Prilikom **vrednovanja obaveza**, a shodno relevantnim odredbama Okvira za pripremu i prezentaciju finansijskih izveštaja, obaveza se priznaje u bilansu stanja: kada je verovatno da će odliv resursa koji sadrže ekonomske koristi imati za rezultat izmirenje sadašnje obaveze i kada iznos za izmirenje može pouzdano da se odmeri. Pored navedenog, pri vrednovanju se uvažava *načelo opreznosti*, pod kojim se podrazumeva uključivanje opreza pri procenjivanju, tako da imovina i prihodi nisu precenjeni, a obaveze ili troškovi potcenjeni. Međutim, načelo opreznosti ne treba da rezultira stvaranjem skrivenih rezervi (na primer, kao posledica namerno precenjenih obaveza ili troškova), obzirom da u tom slučaju finansijski izveštaji ne bi bili neutralni i stoga, ne bi bili pouzdani.

Obavezama se smatraju: dugoročne obaveze (obaveze prema zavisnim i drugim povezanim pravnim licima; dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze); kratkoročne finansijske obaveze (obaveze prema

zavisnim i drugim povezanim pravnim licima, kratkoročni krediti, deo dugoročnih kredita i obaveza koje dospevaju do jedne godine i ostale kratkoročne finansijske obaveze), kratkoročne obaveze iz poslovanja (dobavljači i ostale obaveze iz poslovanja) i ostale kratkoročne obaveze.

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze za koje se očekuje da će biti izmirene u roku do godinu dana od datuma bilansa stanja, uključujući i deo dugoročnih obaveza koje ispunjavaju navedeni uslov, dok se *dugoročnim obavezama* smatraju obaveze čije se izmirenje očekuje u dužem roku.

Smanjenje obaveza po osnovu sudskih odluka, vanparničnog poravnanja i sl. vrši se direktnim otpisivanjem.

7.20. Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina

Rezervisanje, shodno MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, predstavlja obavezu neizvesnog vremena dospeća ili iznosa.

Društvo priznaje rezervisanje samo ako su ispunjena sledeća tri uslova:

- kada Društvo ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao posledicu prošlog događaja,
- kada je verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi biti zahtevan da se izmiri obaveza i
- kada može da se napravi pouzdana procena iznosa obaveze.

Suština rezervisanja je da se formira samo za obaveze nastale iz prošlih događaja, koje postoje nezavisno od budućih radnji Društva. Otuda, rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Za svrhu priznavanja rezervisanja, smatra se da je verovatno da će zahtevano izmirivanje obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi, kada je verovatnije nego da nije, da će odliv resursa nastati, to jest verovatnoća da će izmirenje tih obaveza Društva prouzrokovati odliv resursa je veća od verovatnoće da neće.

Rezervisanja mogu da se formiraju po različitim osnovama, i to: za troškove u garantnom roku, za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava, za zadržane kaucije i depozite, za troškove restrukturiranja, za naknade i druge beneficije zaposlenih i po drugim osnovama (na primer, za očekivane gubitke koji će nastati po započetim sudskim sporovima).

Prilikom odmeravanja rezervisanja, iznos priznat kao rezervisanje je najbolja procena izdataka Društva zahtevanih da se izmiri sadašnja obaveza na datum bilansa stanja. Drugim rečima, to je iznos koje bi Društvo platilo na datum bilansa stanja da se izmiri obaveza ili da se ta obaveza prenese na treću stranu.

Rezervisanja za troškove i rizike se prate po vrstama, ispituju se na dan svakog bilansa stanja i koriguju tako da odražavaju najbolju sadašnju procenu. Ako više nije verovatno da će odliv resursa biti potreban za izmirenje obaveze, ukida se rezervisanje. Ukidanje, kao i smanjenje rezervisanja, se vrši u korist prihoda.

Kada je učinak vremenske vrednosti novca značajan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrednost izdataka za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveze. Pri izračunavanju sadašnje vrednosti se koriste diskontne stope, to jest stope pre oporezivanja, koje odražavaju tekuće tržišne procene vremenske vrednosti novca i rizike specifične za obavezu.

Potencijalna obaveza je moguća obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno samo nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva; i sadašnja obaveza koja nastaje po osnovu prošlih događaja, ali nije priznata jer nije verovatno da će odliv resursa koji predstavljaju ekonomske koristi Društva biti zahtevan za izmirenje obaveze ili iznos obaveze ne može da bude dovoljno pouzdano procenjen.

Potencijalna obaveza se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je odliv ekonomskih koristi moguć, a mogućnost odliva resursa nije vrlo mala, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna obaveza se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja). Kada odliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalnih obaveza postane verovatan, rezervisanje i rashod se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem promena verovatnoće nastaje (osim u retkim okolnostima kada pouzdana procena ne može da se napravi).

Potencijalna imovina je moguća imovina koja nastaje po osnovu prošlih događaja i čije postojanje će biti potvrđeno jedino nastankom ili nenastankom jednog ili više neizvesnih budućih događaja koji nisu u potpunosti pod kontrolom Društva.

Potencijalna imovina se ne priznaje u finansijskim izveštajima Društva, već se, u slučaju da je priliv ekonomskih koristi verovatan, vrši njeno obelodanjivanje.

Potencijalna imovina se stalno iznova procenjuje (najmanje na datum bilansa stanja) da bi se obezbedilo da finansijski izveštaji na odgovarajući način odražavaju razvoj predmetnog događaja. Ako postane sigurno da će priliv ekonomskih koristi po osnovu potencijalne imovine nastati, imovina i prihod u vezi sa njom se priznaju u finansijskim izveštajima Društva u periodu u kojem je promena nastala.

7.21. Naknade zaposlenima

Po pitanju naknada zaposlenima, obelodanjuju se obaveze Društva za:

- poreze i doprinose za obavezno socijalno osiguranje; i
- otpremnine.

Sa aspekta poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, Društvo je, u skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose na teret zaposlenih i na teret poslodavca u iznosima koji se obračunavaju primenom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da obustavi obračunate doprinose iz bruto zarada zaposlenih, kao i da za njihov račun prenese obustavljena sredstva u korist odgovarajućih državnih fondova.

Doprinosi na teret zaposlenih i na teret poslodavca knjiže se na teret troškova Društva u periodu na koji se odnose. Društvo, nakon odlaska zaposlenih u penziju, nema obavezu da im plaća nikakve naknade.

Za procenu rezervisanja po osnovu naknada i drugih beneficija zaposlenih, primenjuju se relevantne odredbe MRS 19 - Primanja zaposlenih. Rezervisanja za Naknade i druge beneficije zaposlenih uključuju, na primer: rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom redovnog odlaska u penziju i rezervisanja za otpremnine koje se isplaćuju kao rezultat odluke Društva da prekine rad nekog zaposlenog pre uobičajenog datuma penzionisanja ili odluke zaposlenog da dobrovoljno prihvati da je višak, u zamenu za ta primanja.

Prilikom procene obaveza prilikom prestanka zaposlenja, na osnovu relevantnih odredbi MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje se načelno određuje u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice.

Alternativno, a što je takođe precizirano MRS 19, sve do momenta dok u Republici Srbiji ne bude postojalo razvijeno tržište za korporativne obveznice, za procenu obaveza Društva prilikom prestanka zaposlenja koristiće se (za diskontnu stopu) tržišni prinosi (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok korporativnih ili državnih obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Ako Društvo za procenu obaveza prilikom prestanka zaposlenja, usled nerazvijenog tržišta državnih obveznica, kao „reper“ koristi prinos na državne obveznice čiji je rok dospeća kraći od procenjenog roka dospeća isplata po osnovu odnosnih primanja, diskontna stopa se određuje tako što se prinos na „reperne“ hartije od vrednosti procenjuje na duže rokove.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se u Društvu isplaćuju zaposlenima shodno članu 57. Kolektivnog ugovora koji je počeo da se primenjuje 01.01.2015. godine i po kome se zaposlenima pri odlasku u penziju isplaćuje otpremnina u visini dve (2) prosečne bruto zarade u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za statistiku.

8. FINANSIJSKI RIZICI I UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA U DRUŠTVU

Neizvesnost po pitanju budućih događaja je jedna od osnovnih specifičnosti poslovanja u uslovima tržišnog privrednog ambijenta, koja se ogleda u više mogućih, odnosno potencijalnih ishoda. Usled neizvesnosti, to jest usled nepoznavanja i nesigurnosti koji će se od potencijalnih događaja stvarno desiti, pravni subjekti su u poslovanju izloženi raznovrsnim rizicima, a koji mogu imati uticaj na njihovu buduću tržišnu poziciju.

Sa aspekta Društva, postoji veliki broj potencijalnih rizika koji u različitom intenzitetu mogu da imaju negativan uticaj na stanje i poslovanje Društva. Pojedini (specifični) rizici su uslovljeni internim faktorima, kao što su, na primer: rizik koncentracije, koji se u slučaju Društva može manifestovati izloženosti ka jednoj ili manjoj grupi kupaca ili dobavljača; operativni rizik, koji se manifestuje u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled nenamernih i namernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim sistemima u Društvu i sl.; reputacioni rizik, pod kojim se podrazumeva mogućnost pogoršanja tržišne pozicije Društva zbog gubitka poverenja, to jest stvaranja negativne slike javnosti (državne institucije,

dobavljači, kupci itd.) o poslovanju Društva; pravni rizik, koji se ispoljava u mogućnosti nastanka negativnih efekata usled kazni i sankcija proisteklih iz sudskih sporova zbog neispunjavanja ugovornih ili zakonskih obaveza; itd.

Kako je većina ovih, kao i pojedinih ostalih nepomenutih rizika, predmet drugih delova Napomena ili drugih internih akata Društva (na primer, minimiziranje operativnog rizika, putem usvojenih procedura i radnih instrukcija, između ostalog, predmet je Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama Društva), u nastavku će se fokus staviti na razmatranje finansijskih rizika, pod kojima se, pre svega, misli na:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik i
- rizik likvidnosti.

Finansijski rizici su značajno uslovljeni (eksternim) faktorima koji nisu neposredno pod kontrolom Društva. U tom smislu, na visinu finansijskog rizika značajno utiče stanje okruženja Društva, koje nije opredeljeno samo razvijenošću privrednog okruženja, već i pravnim, finansijskim i drugim relevantnim aspektima koji opredeljuju visinu sistemskih rizika.

Generalno, komparativno posmatrano sa tržištima razvijenih privreda, društva koja posluju na tržištima, kako nedovoljne privredne razvijenosti i makroekonomske stabilnosti, tako i visoke nelikvidnosti, kao što je Republika Srbija, značajno su izložena finansijskim rizicima. Pored navedenog, nedovoljna razvijenost finansijskog tržišta onemogućava korišćenje široke lepeze instrumenata „hedžinga“ koja su karakteristična za razvijena tržišta. Tako, na primer, društva koja posluju u Republici Srbiji nemaju mogućnost korišćenja većeg broja derivatnih finansijskih instrumenata u upravljanju finansijskim rizicima, iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano kontinuirano tržište finansijskih instrumenata.

Upravljanje finansijskim rizicima je sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja, usmeren ka minimiziranju potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva, u uslovima nepredvidivosti finansijskog tržišta.

Uvažavajući ograničenja u upravljanju finansijskim rizicima karakteristična za poslovanje na tržištu Srbije, jasna je neophodnost da se ovoj problematici adekvatno pristupi, što je prepoznato i od strane rukovodstva Društva. Suštinski, upravljanje finansijskim rizicima u Društvu treba da obezbedi da rizični profil Društva uvek bude u skladu sa sklonošću Društva ka rizicima, odnosno u skladu sa prihvatljivom strukturom i nivoom rizika koje Društvo namerava da preuzima za potrebe ostvarivanja svoje poslovne strategije i ciljeva.

Analizom poslovanja Društva u prethodnom periodu, kao i strukturom pozicija iz bilansa stanja i bilansa uspeha, može se zaključiti da je Društvo u znatnoj meri izloženo različitim vrstama rizika. U nastavku će se prikazati:

- finansijski rizični profil Društva, odnosno procena strukture i nivoa finansijskih rizika kojima je Društvo izloženo u svom poslovanju;
- mere za upravljanje prepoznatim finansijskim rizicima Društva i
- upravljanje rizikom kapitala, koji, iako ne spada ni u jednu od pojedinačnih vrsta finansijskih rizika, u značajnoj meri utiče na visinu svake od razmatranih vrsta rizika.

8.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva usled neizvršavanja, u preciziranim rokovima, obaveze dužnika prema Društvu.

Pod kreditnim rizikom se ne podrazumevaju samo dužničko-poverilački odnosi koji proizilaze iz prodaje proizvoda Društva, već i oni kreditni rizici koji proizilaze iz drugih finansijskih instrumenata, kao što su, na primer, potraživanja Društva po osnovu dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana.

U narednim tabelama prikazana je:

- struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti,
- struktura kratkoročnih potraživanja za koje je izvršeno umanjenje vrednosti.

Struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2014	2013
Potraživanja po osnovu prodaje:		
a) Energoprojekt Montenegro	376.282	356.633
b) Energoprojekt Oprema	255.193	248.670
c) Strojgazkonsalting (z-085 Uhta - Rusija)	199.437	146.797
d) OIL Real Estate (z-068 Aktau - Kazashtan)	110.853	105.064
e) Schlumberger Logeco(z-091 Astrahanj Rusija)	118.081	97.417
f) Fond Stroj.grad Sitkivkar (z-082)	-	80.503
g) Prombistroi (z-092 Horizonti - Rusija)	56.468	69.979
h) IP Kuansalieva (z-087 Aktau - Kazahstan)	566	33.969
i) Sofie Medgroup (z-089 Aktau - Kazashtan)	132.029	34.109
j) MKC-RosEvroDevelopment (z-088 Rostov-Rusija)	89.188	
Ostali	90.692	134.470
Svega	1.428.789	1.307.611
Potraživanja iz specifičnih poslova i druga potraživanja:		
a) Enjub	1.994	1.898
b) Gainford Holdings Group	2.785	
c) Eurologistik	2.165	
d) Energoprojekt Ghana	106.952	138.261
Ostali	71.502	69.727
Svega	185.398	209.886
UKUPNO	1.614.187	1.517.497

Društvo ne poseduje instrumente obezbeđenja naplate potraživanja.

Potraživanja u Srbiji:

Najveća potraživanja u Srbiji su od Energoprojekt Opreme za radove na Topionici i fabrici sumporne kiseline u Boru i rekonstrukciji železničke stanice Prokop u iznosu od 254.244 hiljade dinara.

Potraživanja u inostranstvu:

Potraživanje od Energoprojekt Montenegro u iznosu od 376.282 hiljada dinara je po osnovu naknade za prodato zemljište za izgradnju stambenog kompleksa u Šištet barama u Igalu. Potraživanja u inostranstvu su potraživanja od investitora po osnovu ugovora o izgradnji i iskazana su u tabeli Potraživanja iz specifičnih odnosa od kompanije Energoprojekt Ghana je potraživanje po osnovu obaveze kompanije za unos dobiti u iznosu od 82.802 hiljade dinara, a ostalo čine potraživanja po osnovu zaduženja za poreze i doprinose, robu, dinarske troškove itd..

Starosna struktura kratkoročnih potraživanja za koje nije izvršeno umanjenje vrednosti	u 000 dinara	
	2014	2013
Povezana pravna lica:		
a) Tekuća	92,800	41,162
b) Do 30 dana	138,203	63,423
c) 30 - 60 dana	910	44,281
d) 60 - 90 dana	1,322	79,807
e) 90 - 365 dana	4,369	40,554
f) Preko 365 dana	407,761	380,551
Svega	645,365	649,778
Kupci u zemlji:		
a) Tekuća	1,815	1,737
b) Do 30 dana	750	144
c) 30 - 60 dana	3,766	2,848
d) 60 - 90 dana	4,164	2,797
e) 90 - 365 dana	5,219	12,821
f) Preko 365 dana	15,603	21,908
Svega	31,317	42,255
Kupci u inostranstvu:		
a) Tekuća	243,995	285,024
b) Do 30 dana		
c) 30 - 60 dana	152,583	86,009
d) 60 - 90 dana	80,599	43,612
e) 90 - 365 dana	150,129	31,433
f) Preko 365 dana	124,801	169,500
Svega	752,107	615,578
UKUPNO	1,428,789	1,307,611

8.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Društva zbog gubitaka u okviru bilansnih pozicija, nastalih kao posledica negativnih tržišnih kretanja cena i drugih relevantnih finansijskih parametara.

Tržišni rizik se sastoji od tri vrste rizika:

- valutnog rizika,
- kamatnog rizika i
- rizika od promene cena.

Valutni rizik, koji se još naziva devizni rizik ili rizik od promene kurseva, je rizik od fluktuiranja fer vrednosti ili budućih tokova gotovine finansijskog instrumenta usled promene deviznih kurseva. Valutni rizik se ispoljava kod finansijskih instrumenata koji su označeni u stranoj valuti, to jest u valuti koja je različita od valute (funkcionalne) u kojoj su finansijski instrumenti u finansijskim izveštajima odmereni.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku promena kurseva stranih valuta koji proističe iz poslovanja sa različitim valutama, prvenstveno evrom, američkim dolarom, ruskom rubljom i kazahstanskom tengom.

Pored obaveza prema ino-dobavljačima, Društvo je izloženo riziku od promene kurseva stranih valuta po osnovu obaveza po dugoročnim i kratkoročnim kreditima koji su indeksirani u ino-valuti i po osnovu kojih Društvo trpi značajne iznose negativnih kursnih razlika.

Iako, sa aspekta Društva, valutni rizik obuhvata više različitih valuta (analizom deviznog podbilansa Društva, može se konstatovati da je Društvo najosetljivije na promenu EUR, a od ostalih valuta značajan uticaj može da ima promena USD).

Kamatni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na rezultat i kapital Društva zbog nepovoljnih promena kamatnih stopa. Društvo je ovoj vrsti rizika izloženo preko pozicija finansijskih obaveza za kredite uzete sa potencijalno promenljivim kamatnim stopama (Belibor, Euribor), kao i usled odmeravanja zatezne kamate zbog neblagovremenog plaćanja.

Analiza osetljivosti, prezentovana u nastavku, pokazuje da negativna promena kamatnih stopa (za 1%) ima značajan uticaj na promenu rezultata, pa se može zaključiti da je **Društvo značajno izloženo kamatnom riziku**.

Obzirom na iskazane razlike u finansijskim sredstvima i obavezama sa promenljivim kamatnim stopama Društva, u narednoj tabeli je urađena analiza osetljivosti Društva na rast kamatne stope od 1%. Stopa osetljivosti od 1% predstavlja procenu potencijalno razumno očekivanih promena u kamatnim stopama.

Analiza osetljivosti je urađena u varijanti scenario analize, koja podrazumeva istovremeno i istosmerno pomeranje kamatne stope na sva finansijska sredstva i finansijske obaveze sa promenljivim kamatnim stopama. Pored navedenog, primenjena analiza osetljivosti podrazumeva da je preostali iznos sredstava i obaveza na datum bilansa stanja bio nepromenjen u toku cele godine.

Uz nepromenjene ostale varijable, ako su finansijska sredstva sa promenljivom kamatnom stopom veća od finansijskih obaveza sa promenljivom kamatnom stopom, *rast kamatne stope* bi prouzrokovao pozitivan uticaj na rezultat tekućeg perioda, usled pozitivnih efekata neto prihoda od kamata. Analogno iznetom, uz nepromenjene ostale varijable, ako su finansijska sredstva sa promenljivom kamatnom stopom manja od finansijskih obaveza sa promenljivom kamatnom stopom, *rast kamatne stope* bi prouzrokovao negativan uticaj na rezultat tekućeg perioda, usled negativnih efekata neto prihoda od kamate.

Analiza osetljivosti rezultata u slučaju rasta kamatne stope za 1%	u 000 dinara	
	2014.	2013.
NETO UTICAJ NA REZULTAT TEKUĆEG PERIODA	-19659	-1290

U slučaju promene kamatne stope za 1% negativan neto uticaj na rezultat preduzeća je 19.659 hiljada dinara.

U sledećim tabelama je prikazana kamatonosna struktura finansijskih sredstava i obaveza Društva sa promenljivom kamatnom stopom na datum bilansa stanja.

Kamatonosna struktura finansijskih sredstava i obaveza sa promenljivom kamatnom stopom	u 000 dinara	
	2014	2013
Kamatonosna finansijska sredstva sa promenljivom kamatnom stopom:		
a) Kratkoročni zajmovi dati povezanim pravnim licima		
b) Dugoročni stambeni krediti zaposlenih		
c) Stambeni krediti zaposlenima koji dospevaju do 1 godine		
UKUPNO	-	-
Finansijske obaveze sa promenljivom kamatnom stopom:		
a) dugoročni i kratkoročni krediti	1.662.982	1.547.461
b) zajmovi od povezanih pravnih lica	302.964	276.775
UKUPNO	1.965.946	1.824.236

Društvo ni jednom kupcu u slučaju kašnjenja ne naplaćuje zateznu ili drugu promenljivu kamatu (na primer, vezanu za Euribor) i sve obaveze prema kreditima su vezane za kamatu koja je varijabilnog karaktera.

U narednoj tabeli prikazani su najznačajniji dobavljači, prema stanju obaveza na datum bilansa stanja Društva.

Struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2014	2013
Dobavljači u zemlji (povezana i ostala pravna lica):		
a) Energoprojekt Holding	319,016	190,591
b) Energoprojekt Urbanizam I Arhitektura	51,744	60,379
c) Energoprojekt Industrija	21,647	24,561
d) Polymers group	-	11,537
e) NB Čelik	158	8,368
f) Eurobravo	1,679	7,568
g) Ostali	271,357	167,035
Svega	665,601	470,039
Dobavljači u inostranstvu (povezana i ostala pravna lica):		
a) Strojgaskonsalting (z-085 Uhta - Rusija)	16,255	117,407
b) Steel Con Makedonija	29,826	18,164
c) Ostali	289,697	248,114
Svega	335,778	383,685
UKUPNO	1,001,379	853,724

Vezano za potencijalne kamatne rizike po osnovu finansijskih obaveza, u nastavku će se dati kratak osvrt na *politiku upravljanja rizikom dobavljača* koja se primenjuje u Društvu.

Kao što se iz tabele u kojoj je prikazana kamatonosna struktura finansijskih obaveza sa promenljivom kamatnom stopom može uočiti, obaveze prema dobavljačima (kako obaveze po ispostavljenim fakturama, tako i nefakturisane obaveze) nisu uključene u navedenu grupu. Osnovna činjenica koja podržava realnost primenjenog pristupa je da dobavljači, po pravilu, ne zaračunavaju zatezne kamate u slučaju kašnjenja Društva u izmirenju svojih obaveza. Nezaračunavanje zatezne kamate treba prvenstveno razumeti kao posledicu potrebe za dugoročnim održavanjem dobrih poslovnih odnosa dobavljača sa potencijalno kvalitetnim kupcem. Shodno iznetom, *potencijalni kamatni rizici zbog neblagovremenog izmirenja obaveza prema dobavljačima u Društvu nisu izraženi.*

Kod plaćanja veće vrednosti avansa dobavljačima Društvo kao instrumente obezbeđenja plaćanja poseduje bankarske garancije ili menice.

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima	u 000 dinara	
	2014	2013
Povezana pravna lica:		
a) Tekuća	18.915	25.774
b) Do 30 dana	18.180	41.794
c) 30 - 60 dana	11.450	12.528
d) 60 - 90 dana	11.969	12.505
e) 90 - 365 dana	112.750	97.792
f) Preko 365 dana	226.673	96.386
<i>Svega</i>	<i>399.937</i>	<i>286.779</i>
Dobavljači u zemlji:		
a) Tekuća	41.779	24.809
b) Do 30 dana	108.610	23.665
c) 30 - 60 dana	6.752	11.574
d) 60 - 90 dana	9.056	20.742
e) 90 - 365 dana	33.656	42.171
f) Preko 365 dana	66.057	60.299
<i>Svega</i>	<i>265.910</i>	<i>183.260</i>
Dobavljači u inostranstvu:		
a) Tekuća		
b) Do 30 dana	261.860	339.595
c) 30 - 60 dana	29.826	
d) 60 - 90 dana		
e) 90 - 365 dana	3.349	
f) Preko 365 dana	40.497	44.090
<i>Svega</i>	<i>335.532</i>	<i>383.685</i>
UKUPNO	1.001.379	853.724

8.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da će Društvo imati poteškoća da izmiruje dospele obaveze, uz održavanje potrebnog obima i strukture obrtnih sredstava i očuvanje dobrog kreditnog boniteta.

U narednoj tabeli su prikazani najznačajniji pokazatelji likvidnosti Društva i to:

- opšti ratio likvidnosti (količnik obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara obrtnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- rigorozni ratio likvidnosti (količnik likvidnih sredstava, pod kojima se podrazumevaju ukupna obrtna sredstva umanjena za zalihe i aktivna vremenska razgraničenja; i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara likvidnih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza;
- gotovinski ratio likvidnosti (količnik gotovine uvećane za gotovinske ekvivalente i kratkoročnih obaveza), koji pokazuje sa koliko je dinara gotovinskih sredstava pokriven svaki dinar kratkoročnih obaveza; i

- neto obrtna sredstva (vrednosna razlika između obrtnih sredstava i kratkoročnih obaveza).

Izvođenje zaključaka o pokazateljima likvidnosti, dobijenih na osnovu racio analize, pored ostalog, podrazumeva njihovo upoređivanje sa zadovoljavajućim opštim standardima, koji su, takođe, prikazani u narednoj tabeli.

Pokazatelji likvidnosti	Zadovoljavajući opšti standardi	2014	2013
Opšti racio likvidnosti	2:1	0,89 : 1	1,08:1
Rigorozni racio likvidnosti	1:1	0,49 : 1	0,65:1
Gotovinski racio likvidnosti		0,03 : 1	0,15:1
Neto obrtna sredstva (u hiljadama dinara)	Pozitivna vrednost	-529.739	366.559

Rezultati racio analize pokazuju da je Društvo tokom 2014. godine smanjilo sposobnost da u relativno dužem periodu iz gotovine, i/ili unovčavanjem drugih oblika likvidnih sredstava, izmiruje kratkoročne obaveze.

Specifičnost Društva je da su u kratkoročnim obavezama prikazani primljeni avansi od investitora koji se pravdaju kroz izvršenje radova, a ne kroz odliv gotovine.

Uvažavajući uočene probleme sa likvidnošću Društva tokom 2014. godine, preduzete su raznovrsne mere koje podrazumevaju održavanje dovoljnog iznosa gotovine, kao i obezbeđenje adekvatnih izvora finansiranja.

U navedenom kontekstu ističemo da:

- uvažavajući dinamičnu prirodu poslovanja Društva, finansijska služba teži da održi fleksibilnost finansiranja, što, pored ostalog, podrazumeva držanje na raspolaganju postojećih kreditnih linija, kao i proširenje istih; a
- Rukovodstvo vrši kontinuirani nadzor nad rezervama likvidnosti Društva, koja obuhvataju raspoložive neiskorišćene kreditne linije, gotovinu i gotovinske ekvivalente, kao i likvidne potencijale shodno očekivanim novčanim tokovima.

8.4. Upravljanje rizikom kapitala

Cilj upravljanja rizikom kapitala je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi da posluje u neograničeno dugom roku, kako bi se vlasnicima Društva obezbedio zadovoljavajući prinos (profit), uz očuvanje adekvatne strukture izvora sredstava, odnosno dobrog kreditnog boniteta.

Iako postoji više kriterijuma na osnovu kojih se mogu izvoditi zaključci o održivosti pretpostavke o dugoročnoj egzistenciji Društva, sigurno da su rentabilno poslovanje, kao i zadovoljavajuća finansijska struktura, jedni od osnovnih kriterijuma.

Najbolji reprezent **rentabilnosti** je *stopa prinosa na prosečan sopstveni kapital*, koja pokazuje koliko Društvo ostvaruje prinosa na jedan dinar prosečno angažovanih sopstvenih sredstava. Pri izračunavanju ovog pokazatelja rentabilnosti, prosečan sopstveni kapital je određen kao aritmetička sredina vrednosti kapitala na početku i na kraju godine.

Pokazatelji rentabilnosti	u 000 dinara	
	2014	2013
Neto dobitak/gubitak	-984.230	-580.661
Prosečan kapital:		
a) Kapital na početku godine	1.144.566	1.705.320
b) Kapital na kraju godine	889.459	1.144.566
Svega	1.071.013	1.424.943
Stopa prinosa na kraju godine		

Adekvatnost finansijske strukture se ogleda u visini i karakteru zaduženosti.

U narednim tabelama su prikazani najznačajniji pokazatelji finansijske strukture Društva, i to:

- udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz pozajmljenih izvora; i
- udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava, koji pokazuje koliko je jedan dinar sredstava Društva finansiran iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji finansijske strukture	u 000 dinara	
	2014	2013
Obaveze	5.311.934	4.716.691
Ukupna sredstva	6.201.393	5.861.257
Udeo pozajmljenih u ukupnim izvorima sredstava	0,86 : 1	0,80:1
Dugoročna sredstva:		
a) Kapital	889.459	1.144.566
b) Dugoročna rezervisanje i dugoročne obaveze	607.203	309.639
Svega	1.496.662	1.454.205
Ukupna sredstva	6.201.393	5.861.257
Udeo dugoročnih u ukupnim izvorima sredstava	0,24 : 1	0,25:1

Racio neto zaduženosti pokazuje koliko je svaki dinar neto zaduženosti Društva pokriven kapitalom Društva.

Pod neto zaduženošću se podrazumeva razlika između:

- ukupnih (dugoročnih i kratkoročnih) finansijskih obaveza Društva (ukupna pasiva umanjena za kapital, dugoročna rezervisanja i odložene poreske obaveze Društva i dodatog gubitka iznad visine kapitala); i
- gotovine i gotovinskih ekvivalenata.

Parametri za izračunavanje racia neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	2014	2013
Neto zaduženost:		
a) Finansijske obaveze	5.131.309	4.657.223
b) Gotovina i gotovinski ekvivalenti	143.147	646.422
<i>Svega</i>	<i>4.988.162</i>	<i>4.010.801</i>
Kapital	889.459	1.144.566
Racio neto zaduženosti prema ukupnom kapitalu	0,18	0,29

BILANS USPEHA

9. POSLOVNI PRIHODI

Društvo ostvaruje prihod pružanjem usluga i proizvoda na domaćem i inostranom tržištu, struktura prihoda je prikazana u narednoj tabeli.

9a) Prihodi od prodaje robe

Struktura prihoda od prodaje robe	u 000 dinara	
	2014	2013
Prihodi od prodaje na domaćem tržištu		1.305
Prihodi od prodaje na inostranom tržištu	2.961	5.243
UKUPNO	2.961	6.548

9b) Prihodi od prodaje proizvoda i usluga

Struktura prihoda od prodaje proizvoda i usluga	u 000 dinara	
	2014	2013
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga matičnim i zavisnim pravnim licima na domaćem tržištu	9.948	28.277
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga ostalim povezanim pravnim licima na domaćem tržištu	778.763	736.107
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	96.333	92.263
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na inostranom tržištu	6.729.834	3.206.197
UKUPNO	7.614.878	4.062.844

Najznačajniji prihodi na domaćem tržištu su ostvareni po osnovu radova: na izgradnji topionice i fabrike sumporne kiseline u Boru u iznosu od 732.686 hiljade dinara i rekonstrukciji železničke stanice Prokop u iznosu od 73.591 hiljada dinara

Najznačajniji prihodi na inostranom tržištu ostvareni su po osnovu radova za investitore na sledećim zaključcima:

Z-085 Uhta u iznosu od 1.027.447 hiljada dinara

Z-088 Rostov u iznosu od 1.896.077 hiljada dinara

Z-089 Bolnica Aktau u iznosu od 728.819 hiljada dinara

Z-091 Schlumberger Astrahanj u iznosu od 2.038.347 hiljada dinara

Z-087 Restoran Aktau u iznosu od 200.252 hiljada dinara

Z-092 Horizonti Siktivkar u iznosu od 622.359 hiljada dinara

Z-093 Opštežitije Uhta u iznosu od 42.685 hiljada dinara

Z-095 Toplotna stanica Siktivkar u iznosu od 82.286 hiljada dinara

Društvo je iskazalo u okviru prihoda od prodaje i nefakturisani prihod u zemlji u iznosu od 27.908 hiljada dinara (po osnovu radova na Prokopu i Boru) i u inostranstvu u iznosu od 67.244 hiljada dinara.

U nefakturisanim prihodima u inostranstvu se nalaze prihodi po situacijama koje nisu overene do dana izrade bilansa na sledećim projektima:

Restoran i noćni klub u Aktau u iznosu od 12.907 hiljada dinara, Poslovni objekat Uhta u iznosu od 34.040 hiljada dinara i na projektu Bolnica Aktau u iznosu od 20.277 hiljada dinara (radovi izvršeni i situacija ispostavljena investitoru),. Društvo primenjuje kod ugovora o izgradnji MRS 11 i srazmerno stepenu izvršenih radova uključuje odgovarajući deo prihoda.

9c) Prihodi od premija, subvencija, dotacija, donacija i drugi poslovni prihodi

Struktura prihoda od premija, subvencija, dotacija, donacija i sl. i drugi poslovni prihodi	u 000 dinara	
	2014	2013
Drugi poslovni prihodi:		
a) Prihodi od zakupnina od drugih pravnih lica u zemlji	6.768	2.246
b) Prihodi od zakupnina od drugih pravnih lica u inostranstvu	17	199
c) Ostali poslovni prihodi	6.213	11.313
<i>Svega</i>	<i>12998</i>	<i>13758</i>
UKUPNO	12.998	13.758

Prihod od zakupnina je najvećim delom ostvaren od zakupa objekta na Ubu u iznosu od 3.164 hiljade dinara i objekta u Preradovićevoj ulici u iznosu od 3.313 hiljada dinara

Ostali prihodi se najvećom delom odnose na prefakturisane troškove.

10. NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE

Struktura nabavne vrednosti prodane robe	u 000 dinara	
	2014	2013
Nabavna vrednost prodane robe:		
a) Nabavna vrednost prodane robe matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima	3	2
b) Nabavna vrednost prodane robe na domaćem tržištu	4.895	4.293
c) Nabavna vrednost prodane robe na inostranom tržištu	1.047	3.316
UKUPNO	5.945	7.611

11. PRIHODI OD AKTIVIRANJA UČINAKA I ROBE I POVEĆANJA I SMANJENJA VREDNOSTI ZALIHA NEDOVVRŠENIH GOTOVIH PROIZVODA I NEDOVVRŠENIH USLUGA

Struktura prihoda od aktiviranja učinaka i robe i povećanja i smanjenja vrednosti zaliha nedovršених i gotovih proizvoda i nedovršених usluga	u 000 dinara	
	2014	2013
Prihodi od aktiviranja učinaka i robe	5,351	9,402
Povećanje vrednosti zaliha nedovršених i gotovih proizvoda i nedovršених usluga	111,278	93,491
Smanjenje vrednosti zaliha nedovršених i gotovih proizvoda i nedovršених usluga	(2,235)	(63,991)
UKUPNO	114,394	38,902

Povećanje vrednosti zaliha u zemlji se odnosi na povećanje zaliha nedovršene proizvodnje na izgradnji stambeno poslovnog objekta u Beogradu u ulici Cara Nikolaja u iznosu od 111.278 hiljada dinara.

Smanjenje zaliha gotovih proizvoda se odnosi na prodane nepokretnosti u Herceg Novom u iznosu 2.057 hiljada dinara i prodato parking mesto u bloku 12 na Novom Beogradu u iznosu od 178 hiljada dinara.

12. TROŠKOVI MATERIJALA, GORIVA I ENERGIJE

Struktura troškova materijala, goriva i energije	u 000 dinara	
	2014	2013
Troškovi materijala:		
a) Troškovi materijala za izradu	3,272,805	1,218,521
b) Troškovi ostalog materijala (režijskog)	25,866	27,654
c) Troškovi rezervnih delova	19,379	17,316
d) Troškovi jednokratnog otpisa alata i inventara	44,815	23,645
<i>Svega</i>	<i>3,362,865</i>	<i>1,287,136</i>
Troškovi goriva i energije:		
a) Troškovi goriva	64,962	52,855
b) Troškovi električne i toplotne energije	69,891	53,211
<i>Svega</i>	<i>134,853</i>	<i>106,066</i>
UKUPNO	3,497,718	1,393,202

Najveći troškovi materijala za izradu su na sledećim projektima u inostranstvu:

Z-085 Uhta Hotel u iznosu od 246.826 hiljada dinara,

Z-087 Restoran u iznosu od 99.123 hiljada dinara,

Z-089 Bolnica Aktau 363.199 hiljada dinara ,

Z-091 Astrahanj 1.079.240 hiljada dinara,

Z-088 Rostov 925.588 hiljada dinara,

Z-092 Horizonti Siktivkar 158.473 hiljada dinara

U Srbiji najveći troškovi materijala su na sledećim projektima:

Fabrika sumporne kiseline Bor 155.665 hiljada dinara, Topionica Bor u iznosu od 117.987 hiljada dinara i na Prokopu 31.394 hiljada dinara.

13. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALIH LIČNIH RASHODA

Struktura troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	u 000 dinara	
	2014	2013
Troškovi zarada i naknada zarada (bruto)	1,842,399	1,403,756
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	419,574	295,470
Troškovi naknada po ugovoru o delu	3,436	3,388
Troškovi naknada po autorskim ugovorima		
Troškovi naknada po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima	34,559	29,699
Troškovi naknada fizičkim licima po osnovu ostalih ugovora	119,061	60,855
Troškovi naknada direktoru, odnosno članovima organa upravljanja i nadzora	789	758
Ostali lični rashodi i naknade	528,563	262,768
UKUPNO	2,948,381	2,056,694

Troškovi zarada i naknada zarada u zemlji iznose 458.445 hiljada dinara , a u inostranstvu 1.383.954 hiljade dinara.

U okviru **ostalih ličnih rashoda**, najznačajniji su troškovi Društva po sledećim osnovama:

- troškovi smeštaja i ishrane na terenu
- otpremnine
- naknade prevoza na rad
- stipendije

Pored navedenog, u okviru ostalih ličnih rashoda iskazane su solidarne pomoći, troškovi službenih putovanja, troškovi viza i dr.

14. TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA

Struktura troškova proizvodnih usluga	u 000 dinara	
	2014	2013
Troškovi usluga na izradi učinaka	1,102,850	724,691
Troškovi transportnih usluga	147,190	109,020
Troškovi usluga održavanja	15,725	20,182
Troškovi zakupnina	154,444	117,870
Troškovi sajmovi		
Troškovi reklame i propagande	3,812	2,818
Troškovi istraživanja	8,389	1,829
Troškovi ostalih usluga	18,944	17,511
UKUPNO	1,451,354	993,921

Troškovi usluga na izradi učinaka su troškovi kooperanata i podizvođača na projektima u zemlji u iznosu od 252.878 hiljada dinara, a na projektima u inostranstvu iznose 849.972 hiljada dinara.

U okviru **troškova transportnih usluga**, pored troškova transportnih usluga u zemlji i inostranstvu, iskazani su i troškovi fiksnih telefona, troškovi mobilnih telefona i dr.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se prvenstveno odnosi na tekuće održavanje opreme (u 2014 godini 15.725 hiljada dinara u 2013. godini 20.182 hiljada RSD).

Troškovi zakupnina se, pre svega, odnose na zakup objekta u zemlji na adresi Batajnički put br.24 u Zemunu površine 7.665,22 m² u iznosu od 23.836 hiljada dinara koji se iznajmljuje od Energoprojekt Holdinga, na godišnje troškove zakupa softvera u iznosu od 3.307 hiljade dinara i zakupnine u inostranstvu su 122.009 hiljada dinara.

Troškovi ostalih usluga se odnose na zaštitu na radu, registraciju vozila, troškove fotokopiranja i dr.

15. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

Struktura troškova amortizacije i dugoročnih rezervisanja	u 000 dinara	
	2014	2013
Troškovi amortizacije:		
a) Amortizacija nematerijalnih ulaganja	557	665
b) Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme	67.080	73.441
<i>Svega</i>	<i>67.637</i>	<i>74.106</i>
Troškovi rezervisanja:		
a) Troškovi rezervisanja za garantni rok	41.329	
<i>Svega</i>	<i>41.329</i>	-
UKUPNO	108.966	74.106

Na dan 31.12.2014. godine urađena je procena rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka trajanja za nekretnine i opremu značajnije knjigovodstvene vrednosti. Sa aspekta troškova amortizacije, u odnosu na prethodnu godinu nije bilo nikakvih relevantnih promena u 2014. godini.

Troškovi rezervisanja u garantnom periodu su ukalkulisani na Z-091 Schlumberger Astrahan u iznosu od 16.813 hiljada dinara, Z-072 Pavlodar u iznosu od 16.065 hiljada dinara i Z-092 Horizonti u iznosu od 8.451 hiljada dinara.

16. NEMATERIJALNI TROŠKOVI

Struktura nematerijalnih troškova	u 000 dinara	
	2014	2013
Troškovi neproizvodnih usluga	332.228	79.093
Troškovi reprezentacije	13.874	9.957
Troškovi premija osiguranja	20.583	10.924
Troškovi platnog prometa	106.294	31.131
Troškovi članarina	2.412	2.158
Troškovi poreza	97.954	17.716
Ostali nematerijalni troškovi	130.036	119.543
UKUPNO	703.381	270.522

U okviru **troškova neproizvodnih usluga** iskazani su troškovi: stručnog usavršavanja zaposlenih, zdravstvenih usluga, advokatskih usluga, konsalting usluga, revizije godišnjih računa i dr.

Najznačajniji deo ovih troškova se odnosi na projekat Z-088 Hotel Hayat Rostov u iznosu od 244.262 hiljade dinara, na Z-085 Uhta u iznosu od 30.133 hiljade dinara, u zemlji ovi troškovi iznose 35.739 hiljada dinara.

Troškovi reprezentacije se odnose na ugostiteljske usluge, poklone poslovnim partnerima, troškove reklamnih uzoraka i dr.

Najznačajniji deo **troškova premije osiguranja** se odnosi na troškove osiguranja imovine i lica (u 2014 godini 20.583 hiljada RSD u 2013. godini 10.924 hiljada RSD).

Od ukupno iskazanih **troškova platnog prometa i bankarskih usluga**: na troškove platnog prometa u zemlji se odnosi (u 2014 godini 13.941 hiljada RSD, u inostranstvu 92.353 hiljada RSD).

Troškovi članarina se gotovo u celokupnom iznosu odnose na članarine Komorama (Privredna komora Srbije i Privredna komora grada Beograda), koje predstavljaju obavezu na isplaćene plate zaposlenih.

U okviru **troškova poreza** iskazani su troškovi: za poreza plaćenih u inostranstvu na ino zaključcima, poreza na imovinu, naknada za korišćenje gradskog građevinskog zemljišta i dr. Najznačajniji deo ovih troškova u 2014. godini se odnosi na poreze plaćene u inostranstvu u iznosu od 81.560 hiljada dinara, i porez na imovinu (u 2014 godini u iznosu od 14.966 hiljada RSD u 2013. godini 3.179 hiljada RSD).

Ostali nematerijalni troškovi u 2014. godini se odnose na: troškove usluga Holdinga u iznosu od 72.531 hiljada dinara, takse (administrativne, sudske i dr.), troškove stručne literature, troškove oglasa i tendera i sl. Ostali nematerijalni troškovi u inostranstvu iznose 54.970 hiljada dinara.

U 2013. godini najveći deo ostalih nematerijalnih troškova odnosi se na usluge izvršene od strane EP Holdinga u iznosu od 69.881 hiljada dinara i na troškove viza, radnih dozvola i registracije radnika u inostranstvu u iznosu od 43.920 hiljada dinara.

17. FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI

17a) Finansijski prihodi

Struktura finansijskih prihoda	u 000 dinara	
	2014	2013
Finansijski prihodi od matičnih i zavisnih pravnih lica	41.058	125.489
Finansijski prihodi od ostalih povezanih lica	24.136	8.566
Prihodi od učešća u dobitku pridruženih pravnih lica i zajedničkih poduhvata		
Ostali finansijski prihodi:		
a) Prihodi od dividendi		
b) Ostali finansijski prihodi	102.615	30.806
<i>Svega</i>	<i>102.615</i>	<i>30.806</i>
Prihodi od kamata (od trećih lica)	5.761	3.353
Pozitivne kursne razlike i prihodi po osnovu efekata valutne klauzule	698.023	168.347
UKUPNO	871.593	336.561

Prihodi od kamata čine prihodi po osnovu oročavanja sredstava u iznosu od 5.761 hiljada RSD.

Ostali finansijski prihodi se odnose na inostranstvo i najznačajniji su na Z-088 Hotel Hayatt Rostov 51.438 hiljada dinara, Z-087 Restoran i noćni klub u iznosu od 22.818 hiljada dinara i na Z-091 Astrahanj u iznosu od 19.265 hiljada dinara..

17b) Finansijski rashodi

Struktura finansijskih rashoda	u 000 dinara	
	2014	2013
Finansijski rashodi iz odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima	40,891	19,241
Finansijski rashodi iz odnosa sa ostalim povezanim pravnim licima	26,650	10,439
Rashodi od učešća u gubitku pridruženih pravnih lica i zajedničkih poduhvata		
Ostali finansijski rashodi	15	
<i>Svega</i>	<i>67,556</i>	<i>29,680</i>
Rashodi kamata (prema trećim licima)	103,826	76,358
Negativne kursne razlike i rashodi po osnovu efekata valutne klauzule (prema trećim licima)	773,612	171,342
UKUPNO	944,994	277,380

Finansijski rashodi iz odnosa sa povezanim pravnim licima odnose se na kamate obračunate za date zajmove i kursne razlike za aktuelne ugovore gde su investitori povezana pravna lica.

Rashodi kamata za uzete kredite iznose 83.298 hiljada dinara.

Kursne razlike su date po bruto principu.

18. PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI OSTALE IMOVINE KOJA SE ISKAZUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

18a) Rashodi od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz Bilans uspeha

Struktura rashoda od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha	u 000 dinara	
	2014	2013
Rashodi od usklađivanja vrednosti potraživanja i kratkoročnih finansijskih plasmana	3.646	8.057
UKUPNO	3.646	8.057

19. OSTALI PRIHODI I RASHODI

19a) Ostali prihodi

Struktura ostalih prihoda	u 000 dinara	
	2014	2013
Dobici od prodaje nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	748	3.000
Dobici od prodaje materijala	182	
Viškovi	744	251
Naplaćena otpisana potraživanja	93	48.640
Prihodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, koji ne ispunjavaju uslove da se iskažu u okviru ostalog sveobuhvatnog rezultata	1.235	558
Prihodi od smanjenja obaveza	71.073	14.095
Prihodi od ukidanja dugoročnih i kratkoročnih rezervisanja	25.035	262
Ostali nepomenuti prihodi	4.257	38.379
Prihodi od usklađivanja vrednosti nekretnina, postrojenja i opreme	10.179	
Prihodi od usklađivanja vrednosti ostale imovine		467
UKUPNO	113.546	105.652

Naplaćena otpisana potraživanja su od Jugobanke u iznosu od 93 hiljada dinara koje je ranijih godina otpisano.

Prihodi od smanjenja obaveza se najvećim delom odnose na prihode od ukidanja obaveze prema GP Rad po osnovu sudske presude u iznosu od 39.207 hiljada dinara i otpisa zajma i kamate od Energoprojekt Niskogradnje u iznosu od 26.457 hiljada dinara.

Ostali nepomenuti prihodi čine naknadno utvrđeni prihodi, a najveći prihod po ovom osnovu je od naplate sudskih troškova za spor za Astra bankom i iznosi 1.040 hiljada dinara.

19b) Ostali rashodi

Struktura ostalih rashoda	u 000 dinara	
	2014	2013
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje namaterijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	6.967	5.131
Gubici od prodaje materijala	1.966	
Manjkovi	2.509	176
Rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, koji ne ispunjavaju uslove da se iskažu u okviru revalorizacionih rezervi		241
Rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja	16.262	27.951
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe	1.204	257
Ostali nepomenuti rashodi	13.386	30.270
Obezvredjenje nekretnina, postrojenja i opreme	2.833	
UKUPNO	45.127	64.026

Iskazani manjkovi se odnose na manjkove materijala.

Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja odnose se na otpise potraživanja od kupaca i po osnovu datih avansa koji se ne mogu naplatiti.

Najznačajniji deo ostalih nepomenutih rashoda u zemlji u iznosu od 6.467 hiljada dinara se odnosi na zaduženje EP Holdinga za porez na imovinu za objekat u Batajnici, naknade štete u iznosu od 3.063 hiljade dinara., a u inostranstvu iznose 2.694 hiljada dinara.

Najveći rashodi po osnovu otpisa direktnih potraživanja su otpis potraživanja u Moskvi u iznosu od 5.944 hiljade dinara (pretplata poreza), Z-068 Hotel Aktau otpis 5.815 hiljada dinara, Herceg Novi u iznosu od 1.093 hiljade dinara.

20. NETO DOBITAK/GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, EFEKTI PROMENE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE I ISPRAVKA GREŠAKA IZ RANIJIH GODINA

Struktura neto dobitka/gubitka poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike i ispravka grešaka iz ranijih godina	u 000 dinara	
	2014	2013
Neto dobitak poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike i ispravka grešaka iz ranijih godina		
Neto gubitak poslovanja koje se obustavlja, efekti promene računovodstvene politike i ispravka grešaka iz ranijih godina	269	
UKUPNO	-269	0

21. DOBITAK / GUBITAK PRE OPOREZIVANJA

Struktura bruto rezultata	u 000 dinara	
	2014	2013
Poslovni prihodi	7.630.837	4.083.150
Poslovni rashodi	8.601.351	4.757.154
Poslovni rezultat	-970.514	-674.004
Finansijski prihodi	871.593	336.561
Finansijski rashodi	944.994	277.380
Finansijski rezultat	-73.401	59.181
Prihodi od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz Bilans uspeha		
Ostali prihodi	113.546	105.652
Rashodi od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz Bilans uspeha	3.646	8.057
Ostali rashodi	45.127	64.026
Rezultat ostalih prihoda i rashoda	64.773	33.569
Neto dobitak poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda		
Neto gubitak poslovanja koje se obustavlja, promene računovodstvene politike i korekcije grešaka iz ranijeg perioda	269	
UKUPNI PRIHODI	8.615.976	4.525.363
UKUPNI RASHODI	9.595.387	5.106.617
DOBITAK/GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	-979.411	-581.254

22. POREZ NA DOBITAK I NETO DOBITAK

Struktura obračuna poreza na dobitak i neto dobitak	u 000 dinara	
	2014	2013
Dobitak/(gubitak) pre oporezivanja	-979,411	-581,254
Kapitalni dobici/(gubici) iskazani u Bilansu uspeha		
Usklađivanje i korekcija prihoda/(rashoda) u poreskom bilansu		102,038
Oporeziva dobit/ (gubitak)	-979,411	-479,216
Iznos gubitka iz poreskog bilansa iz prethodnih godina do visine oporezive dobiti		
Ostatak oporezive dobiti	0	0
Kapitalni dobici/(gubici) obračunati u skladu sa zakonom		
Preneti kapitalni gubici iz ranijih godina do visine kapitalnog dobitka u skladu sa zakonom		
Ostatak kapitalnog dobitka	0	0
Poreska osnovica	0	0
Obračunati porez (15% od poreske osnovice)	0	0
Ukupna umanj enje obračunatog poreza		
Obračunati porez po umanjenju	0	0
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	-979,411	-581,254
Poreski rashod perioda	0	0
Odloženi poreski rashod/prihod perioda	4,819	-593
Neto dobitak/(gubitak)	(984,230)	(580,661)

Neiskorišćeni deo poreskog kredita koji se može iskoristiti za umanj enja poreza na dobit u narednom periodu iznosi: na kraju 2014. godine 24.219 hiljada RSD.

U 2014. godini s obzirom na iskazani gubitak Društvo nema obavezu plać anja poreza na dobit.

BILANS STANJA

23. NEMATERIJALNA IMOVINA

u 000 dinara							
Struktura nematerijalne imovine	Ulaganja u razvoj	Koncesije, patenti, licence, robne i uslužne marke, softver i ostala prava	Gudvil	Ostala nematerijalna ulaganja	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Avansi za nematerijalna ulaganja	Ukupno
Nabavna vrednost							
Stanje 01.01.2013. godine				9.505	1.494		10.999
Korekcija početnog stanja							
Prenos sa jednog oblika na drugi							
Nove nabavke							
Otuđenje i rashodovanje				453			453
Kursne razlike				-283			-283
Ostalo							
Stanje 31.12.2013. godine				9.675	1.494		11.169
Korekcija početnog stanja							
Prenos sa jednog oblika na drugi							
Nove nabavke				1.224	-1.494		-270
Otuđenje i rashodovanje							
Kursne razlike							
Ostalo							
Stanje 31.12.2014. godine				10.899			10.899
Ispravka vrednosti							
Stanje 01.01.2013. godine							
Korekcija početnog stanja				7.579			7.579
Amortizacija							
Otuđenje i rashodovanje				665			665
Obezvređenja				-70			-70
Kursne razlike							
Ostalo							
Stanje 31.12.2013. godine				8.174			8.174
Korekcija početnog stanja							
Amortizacija							
Otuđenje i rashodovanje				557			557
Obezvređenja							
Kursne razlike							
Ostalo							
Stanje 31.12.2014. godine				8.731			8.731
Neotpisana vrednost							
31.12.2013. godine							
31.12.2014. godine				1.501	1.494		2.995
				2.168			2.168

24a) Nekretnine, postrojenja i oprema bez investicionih nekretnina

Struktura nekretnina, postrojenja i opreme	Zemljište	Gradevinski objekti	Postrojenja i oprema	Ostale nekretnine, postrojenja i oprema	Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	Ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi	Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu	Ukupno
Nabavna vrednost								
Stanje 01.01.2013. godine	159.597	1.051.763	1.742.246					
Korekcija početnog stanja							3.188	
Nove nabavke u toku godine		664	71.744					2.956.794
Povećanje prenosom sa ulaganja u pripremi								
Prenos na stalnu imovinu namenjenju prodaji								72.408
Ostali prenos sa / (na)								
Otuđenje i rashodovanje		-5.944						
Dobici/(gubici) uključeni u "Ostali rezultat" (kto 330)		-10.983	-82.030				-3.188	-9.132
Dobici/(gubici) uključeni u Bilans uspeha								-93.013
Kursne razlike								
Ostala povećanja / (smanjenja)								
Stanje 31.12.2013. godine	159.597	1.035.500	1.731.960					2.927.057
Korekcija početnog stanja								
Nove nabavke u toku godine								
Povećanje prenosom sa ulaganja u pripremi								
Prenos na stalnu imovinu namenjenju prodaji								
Ostali prenos sa / (na)								
Otuđenje i rashodovanje		-302.833	-1.516					156.705
Dobici/(gubici) uključeni u "Ostali rezultat" (kto 330)		-7.637	-58.389					-197.857
Dobici/(gubici) uključeni u Bilans uspeha		752.224						-78.806
Kursne razlike		-2.293						752.224
Ostala povećanja / (smanjenja)		-401.107						-2.293
Stanje 31.12.2014. godine	159.597	1.073.854	1.808.607				583	-401.107
Ispravka vrednosti								
Stanje 01.01.2013. godine		637.863	1.382.020					3.155.923
Korekcija početnog stanja								
Amortizacija		8.468	64.973					2.019.883
Otuđenje i rashodovanje								
Prenos na stalnu imovinu namenjenju prodaji		-16.707	-70.820					73.441
Ostali prenos sa / (na)								-87.527
Obezvrednjenja		-5.944						-5.944
Kursne razlike								
Ostala povećanja / (smanjenja)		-10.693						
Stanje 31.12.2013. godine		612.987	1.376.173					-10.693
Korekcija početnog stanja								1.989.160
Amortizacija								
Otuđenje i rashodovanje		2.887	59.496					
Prenos na stalnu imovinu namenjenju prodaji		-6.766	-51.159					67.079
Ostali prenos sa / (na)								-68.710
Obezvrednjenja		-207.672	22					-121.698
Kursne razlike		-329						-329
Ostala povećanja / smanjenja		-401.107						-401.107
Stanje 31.12.2014. godine			1.384.532					1.464.395
Neotpisana vrednost								
31.12.2013. godine	159.597	422.513	355.787					937.897
31.12.2014. godine	159.597	1.073.854	424.075				583	1.691.528

U 000 dinara

Na dan 31.12.2014. godine urađena je procena rezidualne vrednosti i preostalog korisnog veka trajanja za nekretnine i opremu značajnije knjigovodstvene vrednosti. Sa aspekta troškova amortizacije, u odnosu na prethodnu godinu nije bilo nikakvih relevantnih promena u 2014. godini.

U 2014. godini izmenama računovodstvenih politika u pogledu odmeravanja „objekata“ nakon početnog priznavanja, prešlo sa modela nabavne vrednosti na model revalorizacije. U skladu sa MRS 8 - Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške, nakon početnog odmeravanja, prilikom prelaska sa modela nabavne vrednosti na model revalorizacije, vrednost „objekata“ iskazanih na dan 31.12.2013. godine nije korigovana.

Fer vrednost objekata obično se utvrđuje procenom koju vrše nezavisni kvalifikovani procenitelji na osnovu tržišnih dokaza. Fer vrednost objekata je obično njihova tržišna vrednost koja se utvrđuje procenom.

Kada ne postoje dokazi fer vrednosti na tržištu, zbog specifične prirode objekta i zbog toga što se takve stavke retko prodaju, Društvo procenjuje fer vrednost koristeći prinosni pristup ili pristup amortizovanih troškova zamene.

Društvo u svojim poslovnim knjigama ima sledeće „objekte“ koji se iskazuju po revalorizovanoj vrednosti na dan procene:

1. Poslovna zgrada Energoprojekt

Poslovna zgrada Energoprojekt iskazana je po revalorizovanoj vrednosti na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu od 743.529 hiljada RSD, u skladu sa procenom korišćenjem Komparativne metode sprovedenom od strane eksternog nezavisnog kvalifikovanog procenitelja, na način da je ispravka vrednosti eliminisana u potpunosti, dok je nabavna vrednost svedena na revalorizovani iznos, preko konta Revalorizacionih rezervi u iznosu od 460.578 hiljada RSD.

Rezidualna vrednost predmetnog objekta na dan 31.12.2014. godine je veća od njegove nabavne vrednosti, tako da u 2014. godini nisu evidentirani troškovi amortizacije. Korisni vek upotrebe predmetnog „objekta“ je 100 godina (preostali korisni vek upotrebe je 68 godina).

2. Radionice i kancelarije Stara Pazova

Radionice i kancelarije na lokaciji Stara Pazova iskazane su po revalorizovanoj vrednosti na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu od 151.315 hiljada RSD, u skladu sa procenom sprovedenom od strane sudskih veštaka za oblast građevinarstva, na način da je ispravka vrednosti eliminisana u potpunosti, dok je nabavna vrednost svedena na revalorizovani iznos, preko konta Revalorizacionih rezervi u iznosu od 136.329 hiljada RSD.

Rezidualna vrednost predmetnog objekta na dan 31.12.2014. iznosi 36.032 hiljda RSD. U 2014. godini troškovi amortizacije iznose 2.302 hiljade dinara.

3. Radionice i kancelarije Voždovac

Radionice i kancelarije na lokaciji Voždovac iskazane su po revalorizovanoj vrednosti na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu od 164.300 hiljada RSD, u skladu sa procenom sprovedenom od

strane sudskih veštaka za oblast građevinarstva, na način da je ispravka vrednosti eliminisana u potpunosti, dok je nabavna vrednost svedena na revalorizovani iznos, preko konta Revalorizacionih rezervi u iznosu od 147.118 hiljada RSD

Rezidualna vrednost predmetnog objekta na dan 31.12.2014. iznosi 9.338 hiljda RSD. U 2014. godini troškovi amortizacije iznose 157 hiljada dinara .

4. Zgrada armiračkog pogona Palilula

Zgrada armiračkog pogona na lokaciji Palilula iskazana je po revalorizovanoj vrednosti na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu od 3.000 hiljada RSD, u skladu sa procenom sprovedenom od strane sudskih veštaka za oblast građevinarstva, na način da je ispravka vrednosti eliminisana u potpunosti, dok je nabavna vrednost svedena na revalorizovani iznos, preko konta 582 – Obezvredenje nekretnina u iznosu od 2.293 hiljada RSD.

Rezidualna vrednost predmetnog objekta na dan 31.12.2014. iznosi 300 hiljda RSD. U 2014. godini troškovi amortizacije iznose 57 hiljada dinara . Preostali korisni vek upotrebe je 39 godina.

5. Zgrada „Tubing“-a Palilula

Zgrada „Tubing“-a na lokaciji Palilula iskazana je po revalorizovanoj vrednosti na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu od 4.200 hiljada RSD, u skladu sa procenom sprovedenom od strane sudskih veštaka za oblast građevinarstva, na način da je ispravka vrednosti eliminisana u potpunosti, dok je nabavna vrednost svedena na revalorizovani iznos, preko konta Revalorizacionih rezervi u iznosu od 978 hiljada RSD

Rezidualna vrednost predmetnog objekta na dan 31.12.2014. iznosi 420 hiljda RSD. U 2014. godini troškovi amortizacije iznose 12 hiljada dinara . Preostali korisni vek upotrebe je 39 godina.

6. Stan solidarnosti Bežanijska kosa

Stan solidarnosti na lokaciji Bežanijska kosa iskazana je po revalorizovanoj vrednosti na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu od 7.509 hiljada RSD, u skladu sa procenom sprovedenom od strane sudskih veštaka za oblast građevinarstva, na način da je ispravka vrednosti eliminisana u potpunosti, dok je nabavna vrednost svedena na revalorizovani iznos, preko konta Revalorizacionih rezervi u iznosu od 7.221 hiljada RSD

Rezidualna vrednost predmetnog objekta na dan 31.12.2014. iznosi 751 hiljda RSD. U 2014. godini troškovi amortizacije iznose 10 hiljada dinara . Preostali korisni vek upotrebe je 81 godina.

Usklađivanje početnog i krajnjeg stanja fer vrednosti „objekata“ je dato u donjoj tabeli:

Red. Broj	Naziv objekta	Početno stanje	Amortizacija	Povećanje (nabavka, dodatna ulaganja i dr.)	Smanjenje (prodaja, uništenje i dr.)	Prenos sa / (na)	Dobici / (gubici) uključeni u "Ostali rezultat"	Dobici / (gubici) uključeni u Bilans uspeha	Kursna razlika	Krajnje stanje
1	Poslovna zgrada radne prostorije	203,247				-45,594	272,461			430,114
2	Poslovna zgrada skloniste	18,689				-4,192	6,319			20,816
3	Poslovna zgrada zajed.prost bez namene	31,009				-6,956	41,569			65,622
4	Poslovna zgrada zajed.prost sa namenom	20,349				-4,565	27,279			43,063
5	Poslovna zgrada garaze	9,669				-2,169	3,269			10,769
6	Poslovna zgrada hodnici I pasarele					63,464	109,681			173,145
7	Radionice Stara Pazova	16,670	-2,296				123,109			137,483
8	Kancelarije Stara Pazova	618	-6				13,220			13,832
9	Zgrada armirackog pogon Palilula	5,350	-57					-2,293		3,000
10	Zgrada tubinga Palilula	3,234	-12				978			4,200
11	Stan Bezanijska kosa	299	-10				7,221			7,510
12	Radionice Vozdovac	16,251	-146				113,435			129,540
13	Kancelarije Vozdovac	1,088	-10				33,682			34,760
14	Stan Republika Hrvatska	552	-13		-539					0
15	Proizvodna hala Ub sa pretec.obj	75,525	-337			-75,188				0
16	Benzinska pumpa dascara	3			-3					0
17	Kontejneri ino pogoni	17,279				-17,279				0
18	Kontejneri zemlja	2,681				-2,681				0
	UKUPNO	422,513	-2,887	0	-542	-95,160	752,223	-2,293	0	1,073,854

Na dan 31. decembra 2014. godine, Društvo nema nepokretnosti ili opremu pod hipotekom ili zalogom uspostavljenim radi obezbeđenja urednog izmirenja svojih finansijskih obaveza.

Nabavna vrednost potpuno otpisanih nekretnina, postrojenja i opreme koju Društvo koristi u svom poslovanju na dan 31. decembra 2014. godine iznosila je RSD 930.543 hiljade (2013. godina: RSD 1.013.442 hiljada) i odnosi se na nekretnine u iznosu od RSD nula hiljada (2013. godina: RSD 28.349 hiljada) i opremu u iznosu od RSD 930.543 hiljade (2013. godina: RSD 985.093 hiljada).

Rukovodstvo Društva smatra da nekretnine i oprema na dan 31. decembra 2014. godine nisu obezvređeni

24b) Investicione nekretnine

Investicione nekretnine	u 000 dinara	
	2014	2013
Stanje na dan 1. januar	13.692	0
Ostali prenosi sa/(na) zaliha i nekretnina	75.188	
Dobici/(gubici) uključeni u "Ostali rezultat" (kto 330)	113.759	13.692
Dobici/(gubici) uključeni u Bilans uspeha	10.179	
Stanje na dan 31. decembra	212818	13692

U vezi sa investicionim nekretninama, sledeći iznosi priznati su u bilansu uspeha:

Prihodi i troškovi u vezi nekretnina koji su priznati u Bilansu uspeha	u 000 dinara	
	2014	2013
Prihodi od zakupnina	6.682	
Direktni troškovi poslovanja koji proističu iz investicionih nekretnina koje su generisale prihod od zakupnine u toku godine	968	
UKUPNO	5714	0

Na datum bilansa stanja ne postoje ograničenja koja se odnose na mogućnost prodaje investicionih nekretnina niti na ostvarivanje prihoda od zakupa i priliva novca od otuđenja.

Procena fer vrednosti investicionih nekretnina

Investicione nekretnine su iskazane po fer vrednosti na dan 31. decembra 2014. godine na sledećim lokacijama:

1. Baraka na lokaciji blok 11A

U odnosu na prethodnu godinu, nije došlo do promene.

Baraka na lokaciji blok 11A na lokaciji Novi Beograd iskazana je po procenjenoj vrednosti na dan 31. decembra 2013. godine u iznosu od 13.692 hiljada RSD.

2. Proizvodna hala Ub sa pratećim objektima

Proizvodna hala Ub sa pratećim objektima na lokaciji Ub iskazana je po procenjenoj vrednosti na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu od 156.000 hiljada RSD, u skladu sa procenom sprovedenom od strane sudskih veštaka za oblast građevinarstva, na način da je ispravka vrednosti eliminisana u potpunosti, dok je nabavna vrednost svedena na revalorizovani iznos, preko konta Revalorizacionih rezervi u iznosu od 80.812 hiljada RSD.

Rezidualna vrednost predmetnog objekta na dan 31.12.2014. iznosi 7.800 hiljada RSD. Preostali korisni vek upotrebe je 85 godina.

3. Stambeni objekti Višnjička banja (3 objekta)

Stambeni objekti Višnjička banja (3 objekta) na lokaciji Palilula iskazana je po procenjenoj vrednosti na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu od 32.947 hiljada RSD, u skladu sa procenom sprovedenom od strane sudskih veštaka za oblast građevinarstva, na način da je ispravka vrednosti eliminisana u potpunosti, dok je nabavna vrednost svedena na revalorizovani iznos, preko konta Revalorizacionih rezervi u iznosu od 32.947 hiljada RSD.

Rezidualna vrednost predmetnog objekta na dan 31.12.2014. iznosi 3.295 hiljada RSD. Preostali korisni vek upotrebe je 39 godina.

5. Objekti u Preradovićevoj ulici broj 4

Objekti u Preradovićevoj ulici br.4 na lokaciji Palilula iskazana je po procenjenoj vrednosti na dan 31. decembra 2014. godine u iznosu od 10.179 hiljada RSD, u skladu sa procenom sprovedenom od strane sudskih veštaka za oblast građevinarstva, svođenjem na revalorizovani iznos, preko Prihoda od usklađivanja vrednosti nekretnina u iznosu 10.179 hiljada RSD.

Preostali korisni vek upotrebe je 17 godina.

ENERGOPROJEKT VISOKOGRADNJA AD

Usklađivanje početnog i krajnjeg stanja fer vrednosti investicionih nekretnina je dato u donjoj tabeli

U 000 dinara

Red. broj	Naziv investicione nekretnine	Početno stanje	Povećanja (nabavke, dodatna ulaganja i dr.)	Smanjenja (prodaja, uništenje i sl.)	Prenos sa / (na)	Dobici/ (gubici) uključeni u "Ostali rezultat"	Dobici / (gubici) uključeni u Bilans uspeha	Kursna razlika	Krajnje stanje
1	Barake lokacija IIA Novi Beograd	13.692							13.692
2	Prozvodna hala Ub sa pratećim objektima				75.188	80.812			156.000
3	Stambeni objekti Višnjička Banja					32.947			32.947
4	Objekti u Preradovićevoj broj 4						10.179		10.179
5									0
6									0
	UKUPNO	13.692	0	0	75.188	113.759	10.179	0	212.818

25.DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

Struktura dugoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2014	2013
Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica	3.690	3.666
Ostali dugoročni finansijski plasmani	116.197	116.772
<i>Svega</i>	<i>119.887</i>	<i>120.438</i>
<i>Ispravka vrednosti</i>		
UKUPNO	119.887	120.438

25a) Učešće u kapitalu

Učešća u kapitalu odnose se na akcije i udele kako je prikazano u narednoj tabeli:

Struktura učešća u kapitalu	% učešća	2014	2013
Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica			
Energoprojekt Ghana	100,00%	3.666	3.666
Energoprojekt Rus	100,00%	24	
<i>Ispravka vrednosti</i>			
<i>Svega</i>		<i>3.690</i>	<i>3.666</i>

25b) Dugoročni plasmani

Struktura dugoročnih plasmana	u 000 dinara	
	2014	2013
Dugoročni plasmani u zemlji i inostranstvu:		
a) Dugoročni plasmani u zemlji		
b) Dugoročni plasmani u inostranstvu	13.990	
<i>Ispravka vrednosti</i>	<i>(13.990)</i>	
<i>Svega</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Ostali dugoročni finansijski plasmani:		
a) Stambeni krediti dati zaposlenima	27.835	34.375
b) O ZONE AD	164.813	164.813
c) Ostalo	5.955	
<i>Ispravka vrednosti</i>	<i>(82.406)</i>	<i>(82.406)</i>
<i>Svega</i>	<i>116.197</i>	<i>116.782</i>
UKUPNO	116.197	116.782

Na objektu turističkog kompleksa Crni Vrh (koji nije završen) Energoprojekt Visokogradnja je učestvovala u sufinansiranju i po tom osnovu ima pravo vlasništva 5%.. Ovo ulaganje sa ispravkom vrednosti iznosi 82.406 hiljada dinara

U okviru ostalih dugoročnih finansijskih plasmana evidentirani su i beskamatni krediti odobreni zaposlenima Društva za potrebe rešavanja stambenog pitanja. Glavnica kredita je iskazana u RSD. Ovi krediti se otplaćuju u mesečnim ratama,

26.ZALIHE

Struktura zaliha	u 000 dinara	
	2014	2013
Materijal, rezervni delovi, alat i sitan inventar	340.435	319.979
Nedovršena proizvodnja i nedovršene usluge	1.277.748	1.166.470
Gotovi proizvodi	107.257	109.492
Roba	9.542	17.251
a) Plaćeni avansi za zalihe i usluge ostalim povezanim pravnim licima	2.623	2.540
b) Plaćeni avansi za materijal, rezervne delove i inventar	127.569	250.540
c) Plaćeni avansi za usluge	15.631	61.558
<i>Svega</i>	<i>145.823</i>	<i>314.638</i>
<i>Ispravka vrednosti</i>		
UKUPNO	1.880.805	1.927.830

Zalihe materijala u zemlji iznose 82.672 hiljada dinara, a u inostranstvu 252.009 hiljada dinara.

Povećanje/(smanjenje) vrednosti nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda iskazuje se u okviru poslovnih rashoda u bilansu uspeha.

Zalihe nedovršene proizvodnje su na sledećim objektima:

Cara Nikolaja u Beogradu 506.271 hiljada dinara, Knez Danilova 79.669 hiljada dinara, Bežanijska Kosa 46.712 hiljada dinara, Tržni centar u Boru 102.210 hiljada dinara, na Voždovcu 25.937 hiljada dinara i u Igalu u Crnoj Gori 516.949 hiljada dinara.

Zalihe gotovih proizvoda su na sledećim objektima:

Blok 12 na Novom Beogradu 356 hiljada dinara neprodato parking mesta, Bežanijska Kosa neprodati poslovni prostor i parking mesta u iznosu od 26.384 hiljada dinara i u Herceg Novom u Crnoj Gori neprodati poslovni prostor i parking mesta u iznosu od 80.517 hiljada dinara.

Dati avansi dobavljačima u zemlji iznose 59.452 hiljada dinara, a u inostranstvu 86.371 hiljada dinara

27) POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PRODAJE

Struktura potraživanja po osnovu prodaje	u 000 dinara	
	2014	2013
Kupci u zemlji - matična i zavisna pravna lica	298	11,639
Kupci u inostranstvu - matična i zavisna pravna lica	376,282	
Kupci u zemlji - ostala povezana lica	268,785	638,139
Kupci u inostranstvu - ostala povezana lica		
Kupci u zemlji	31,920	43,108
Kupci u inostranstvu	752,107	615,578
Ostala potraživanja po osnovu prodaje		
Ispravka vrednosti	(603)	(853)
UKUPNO	1,428,789	1,307,611

Struktura potraživanja po osnovu prodaje data je u okviru napomene 8.1.

Knjigovodstvena vrednost potraživanja po osnovu prodaje klasifikovanih kao Potraživanja i zajmovi, odgovara njihovoj fer vrednosti.

Društvo nema nikakva obezbeđenja potraživanja po osnovu prodaje.

Promene na računu ispravke vrednosti potraživanja su prikazane u narednoj tabeli.

Promene ispravke vrednosti potraživanja po osnovu prodaje	u 000 dinara	
	2014	2013
Stanje na dan 1. januara	853	8.113
Direktan otpis prethodno ispravljenih potraživanja	(250)	(7.260)
UKUPNO	603	853

Formiranje i ukidanje ispravke vrednosti potraživanja iskazuje se u okviru "Ostalih rashoda/ostalih prihoda" u bilansu uspeha. Iznosi knjiženi u korist ispravke vrednosti isknjižavaju se kada se ne očekuje da će biti naplaćeni.

Ostale pozicije unutar potraživanja od prodaje ne sadrže obezvređena sredstva.

28) POTRAŽIVANJA IZ SPECIFIČNIH POSLOVA

Struktura potraživanja iz specifičnih poslova	u 000 dinara	
	2014	2013
Potraživanja iz specifičnih poslova od matičnih i zavisnih pravnih lica	106.965	138.264
Potraživanja iz specifičnih poslova od ostalih povezanih pravnih lica	17.831	14.902
UKUPNO	124.796	153.166

Potraživanja iz specifičnih poslova su od zavisnih pravnih lica Energoprojekt Ghane 106.951 hiljada dinara, Energoprojekt Rus 11 hiljada dinara i Energoprojekt Montenegro 3 hiljade dinara.

Potraživanja od ostalih povezanih lica su od: Energo PVT Zimbabwe u iznosu 17.471 hiljada dinara i Energoprojekt Arhitekture u iznosu od 360 hiljada dinara.

29) DRUGA POTRAŽIVANJA

Struktura drugih potraživanja	u 000 dinara	
	2014	2013
Potraživanja za kamatu i dividende:		
a) Potraživanja za kamatu i dividende od ostalih povezanih pravnih lica	2.208	1.808
<i>Svega</i>	<i>2.208</i>	<i>1.808</i>
Potraživanja od zaposlenih	1.481	1.123
Potraživanja za više plaćen porez na dobitak	43.006	16.820
Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	65	17.375
Potraživanja za naknade zarada koje se refunfiraju	4.557	4.191
Ostala kratkoročna potraživanja	9.285	15.403
UKUPNO	60.602	56.720

Potraživanje za više plaćen porez na dobitak je u zemlji iznosi 16.820 hiljada dinara, a u Kazahstanu i Ruskoj Federaciji iznosi 26.186 hiljada dinara

30) KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

Struktura kratkoročnih finansijskih plasmana	u 000 dinara	
	2014	2013
Kratkoročni krediti i plasmani - matična i zavisna pravna lica	35	
Kratkoročni krediti i plasmani - ostala povezana lica	23.277	22.270
Kratkoročni krediti i zajmovi u zemlji		
Kratkoročni krediti i zajmovi u inostranstvu	968	917
<i>Svega</i>	-	-
a) Ostali kratkoročni finansijski plasmani	12.566	3.011
<i>Svega</i>	12.566	3.011
<i>Ispavka vrednosti</i>		
UKUPNO	36.846	26.198

Kratkoročni krediti i plasmani od ostalih povezanih lica se najvećim delom u iznosu od 22.197 hiljada dinara odnosi na zajam dat Energoprojekt Arhitekturi.

31) GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

Struktura gotovinskih ekvivalenata i gotovine	u 000 dinara	
	2014	2013
Hartije od vrednosti-gotovinski ekvivalenti		
Tekući (poslovni) račun	1.437	14.302
Izdvojena novčana sredstva i akreditivi		
Blagajna	268	58
Devizni račun	50.435	589.270
Devizni akreditivi		
Devizna blagajna	28.529	38.732
Ostala novčana sredstva:		
a) Kratkoročno oročeni depoziti	61.671	
b) Ostala novčana sredstva	807	1.060
<i>Svega</i>	62.478	1.060
UKUPNO	143.147	643.422

Kratkoročni depozit se odnosi na oročeni depozit u Hypo Alpe Adria Bank u iznosu od 61.671 hiljada dinara.

32) POREZ NA DODATU VREDNOST I AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA**32a) Porez na dodatu vrednost**

Struktura poreza na dodatu vrednost	u 000 dinara	
	2014	2013
Porez na dodatu vrednost	574	
UKUPNO	574	0

32b) Aktivna vremenska razgraničenja

Struktura aktivnih vremenskih razgraničenja	u 000 dinara	
	2014	2013
Unapred plaćeni troškovi:		
a) Unapred plaćene pretplate na stručne publikacije		37
b) Unapred plaćeni troškovi zakupnine	939	1.475
c) Unapred plaćene premije osiguranja	2.034	1.551
d) Ostali unapred plaćeni troškovi	4.573	11.367
<i>Svega</i>	<i>7.546</i>	<i>14.430</i>
Potraživanja za nefakturisani prihod:		
a) Potraživanja za nefakturisani prihod - ostala pravna lica	467.706	638.878
<i>Svega</i>	<i>467.706</i>	<i>638.878</i>
Razgraničeni troškovi po osnovu obaveza		
Ostala aktivna vremenska razgraničenja:		
a) Razgraničeni porez na dodatu vrednost	5.207	631
b) Ostala aktivna vremenska razgraničenja	18.974	4.725
<i>Svega</i>	<i>24.181</i>	<i>5.356</i>
UKUPNO	499.433	658.664

Potraživanja za nefakturisani prihod se odnosi na neoverene situacije po osnovu radova koji su izvršeni za investitora, ali do izrade bilansa nisu overeni.

Najveća potraživanja za nefakturisan prihod su na sledećim projektima u inostranstvu:

Z-068 Hotel Aktau u iznosu od 183.476 hiljada dinara, Z-074 Vinarija Sarijagaš u iznosu od 38.598 hiljada dinara. Za ove radove vode se pregovori sa investitorom o overi, s obzirom da su radovi završeni u 2012. godini. Na Z-085 Uhta je iskazana situacija za decembar 2014 koja u momentu izrade bilansa nije overena u iznosu od 34.040 hiljada dinara

Najveća potraživanja za nefakturisan prihod u zemlji su na sledećim projektima:

Za radove na železničkoj stanici Prokop u iznosu od 147.977 hiljada dinara, na žičari Crni Vrh u Boru u iznosu od 10.659 hiljada dinara i za radove na fabrici sumporne kiseline i topionice u Boru u iznosu od 10.066 hiljada dinara.

33.KAPITAL

u 000 dinara

OPIS	Osnovni kapital	Ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizacijske rezerve	Dobici ili gubici po osnovu udeja u ostalom sveobuhvatnom dobitku ili gubitku pridruženih društava	Dobici ili gubici po osnovu preračuna finansijskih izveštaja inostranog poslovanja	Nerealizovani dobitci/gubici po osnovu HOV	Neraspoređeni dobitak	Gubitak	Otkupljene sopstvene akcije	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2013. godine	1.236.885	16.680		67.974	91.091		27.386		265.304			1.705.320
Neto dobitak za godinu												0
Ostali sveobuhvatni rezultat:	0	0	0	0	22.781	0	-2.874	0	0	0	0	19.907
Promene u fer vrednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju												0
Revalorizacija					24.385		-2.874					24.385
Ostalo - nivelacija sadašnje vred., MRS 12 i dr.					-1.604							-4.478
Ukupan sveobuhvatni rezultat za 2013.	1.236.885	16.680	0	67.974	113.872	0	24.512	0	265.304	0	0	1.725.227
Korekcije neraspoređene dobiti												0
Povećanje												580.661
Smanjenje										-580.661		0
Stanje na dan 31. decembra 2013.	1.236.885	16.680	0	67.974	113.872	0	24.512	0	265.304	-580.661	0	2.305.888
Neto dobitak za godinu												0
Ostali sveobuhvatni rezultat:	0	0	0	0	726.176	0	0	0	0	-984.230		984.230
Promene u fer vrednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju												726.176
Revalorizacija												0
Ostalo - nivelacija sadašnje vred., MRS 12 i dr.					865.983							865.983
Ukupan sveobuhvatni rezultat za 2014.	1.236.885	16.680	0	67.974	-139.807	0	24.512	0	265.304	-1.564.891	0	-139.807
Korekcije neraspoređene dobiti					840.048							4.016.294
Povećanje												0
Smanjenje									2.947	265.304		-262.357
Stanje na dan 31. decembra 2014.	1.236.885	16.680	0	67.974	840.048	0	24.512	0	2.947	-1.290.587	0	889.459

33a) Osnovni kapital

Registrovani iznos osnovnog kapitala Društva kod Agencije za privredne registre iznosi 1.236.885 hiljada RSD.

Prema evidenciji Centralnog registra hartija od vrednosti registrovano stanje vlasništva akcija Energoprojekt Visokogradnja AD na dan 31.12.2014. godine prikazano je u narednim tabelama:

Struktura osnovnog kapitala	u 000 dinara	
	2014	2013
Aksijski kapital :		
a) Aksijski kapital matična, zavisna i ostala povezana pravna lica	1.236.065	1.236.065
b) Aksijski kapital externo	820	820
<i>Svega</i>	<i>1.236.885</i>	<i>1.236.885</i>
Ostali osnovni kapital	16.680	16.680
UKUPNO	1.253.565	1.253.565

Aksijski kapital čini 3.016.793 običnih akcija, pojedinačne nominalne vrednosti od 410. RSD odnosno knjigovodstvene vrednosti od 1.236.885 hiljada RSD.

Aksijski kapital - obične akcije obuhvataju osnivačke i, u toku poslovanja, emitovane akcije sa pravom upravljanja, pravom na učešće u dobiti akcionarskog društva i na deo stečajne mase u skladu sa aktom o osnivanju, odnosno odlukom o emisiji akcija.

Od 21.10.2014. godine Akcijama Društva se trguje na MTP Beogradske berze.

Na 49 redovnoj sednici Skupštine akcionara Društva održanoj dana 20.06.2014. godine doneta je odluka o raspodeli neraspoređene dobiti u okviru tačke 3 dnevnog reda: Donošenje odluke o raspodeli godišnje dobiti i pokriću gubitka Energoprojekt Visokogradnja AD za 2013. godinu.

33b) Rezerve

Struktura rezervi	u 000 dinara	
	2014	2013
Zakonske rezerve	67.974	67.974
Statutarne i druge rezerve		
UKUPNO	67.974	67.974

33c) Revalorizacije rezerve po osnovu revalorizacije nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme

Struktura revalorizacionih rezervi po osnovu revalorizacije nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	u 000 dinara	
	2014	2013
Revalorizacije rezerve po osnovu revalorizacije nekretnina:		
a) Revalorizacije rezerve po osnovu revalorizacije nekretnina poslovna zgrada Energoprojekt	417.853	27.391
b) Revalorizacije rezerve po osnovu revalorizacije ostalih nekretnina	247.900	2.947
<i>Svega</i>	<i>665.753</i>	<i>30.338</i>
Revalorizacije rezerve po osnovu revalorizacije investicionih nekretnina	108.333	13.692
Revalorizacije rezerve po osnovu revalorizacije postrojenja i opreme	65.962	69.842
Ostale revalorizacije rezerve		
UKUPNO	840.048	113.872

Na poziciji revalorizacije rezerve po osnovu revalorizacije nekretnina evidentirani su efekti knjiženja fer vrednosti objekata (Napomena 24a) i knjiženja shodno MRS 12 (Napomena 41).

Promena revalorizacionih rezervi po osnovu revalorizacije nekretnina poslovne zgrade Energoprojekt u odnosu na prethodnu godinu, u iznosu od 390.462 hiljada RSD, odnosi se na povećanje po osnovu procene fer vrednosti u iznosu od 460.578 hiljada RSD i na smanjenje po osnovu: nivelacije sadašnje vrednosti po m2 poslovnog prostora u iznosu od 13 hiljada RSD, i knjiženja 15% poreza na dobit (negativan aspekt revalorizacionih rezervi) za iznos odložene poreske obaveze po osnovu revalorizacionih rezervi, shodno MRS 12, u iznosu od 69.087.hiljada RSD (Napomena 41).

Promena revalorizacionih rezervi po osnovu revalorizacije ostalih nekretnina u odnosu na prethodnu godinu, u iznosu od 244.953 hiljada RSD, odnosi se na povećanje po osnovu procene fer vrednosti u iznosu od 291.646 hiljada RSD i na smanjenje po osnovu primene MRS 12 (15% od formiranih revalorizacionih rezervi) u iznosu od 43.747 hiljade RSD.

Promena revalorizacionih rezervi po osnovu revalorizacije investicionih nekretnina, u odnosu na prethodnu godinu, u iznosu od 94.641 hiljada RSD, odnosi se na povećanje po osnovu procene fer vrednosti u iznosu od 113.759 hiljada RSD i po osnovu primene MRS 12 (15% od formiranih revalorizacionih rezervi) u iznosu od 17.064 hiljade RSD.

33d) Nerealizovani dobiti po osnovu hartija od vrednosti i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata (potražna salda računa 33 osim 330)

Struktura nerevalorizacionih dobitaka po osnovu HOV i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata (potražna salda računa 33 osim 330)	u 000 dinara	
	2014	2013
Dobici ili gubici po osnovu preračuna finansijskih izveštaja inostranog poslovanja	45.989	24.512
UKUPNO	45.989	24.512

33e) Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrednosti i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata (dugovna salda računa 33 osim 330)

Struktura nerevalorizacionih gubitaka po osnovu HOV i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata (dugovna salda računa 33 osim 330)	u 000 dinara	
	2014	2013
Gubici po osnovu preračuna finansijskih izveštaja inostranog poslovanja	21.477	
UKUPNO	21.477	0

33f) Neraspoređeni dobitak

Struktura neraspoređenog dobitka	u 000 dinara	
	2014	2013
Neraspoređeni dobitak ranijih godina:		
a) Stanje na dan 01. januar	265.304	265.304
b) Korekcija dobitka po osnovu poreza na dobitak		
c) Ostale korekcije (MRS 12 i dr.)	2.947	
d) Raspodela dobitka	-265.304	
<i>Svega</i>	2.947	265.304
Neraspoređeni dobitak tekuće godine		
UKUPNO	2.947	265.304

Na 49 redovnoj sednici Skupštine akcionara Društva održanoj dana 20.06.2014. godine doneta je odluka o raspodeli neraspoređene dobiti u okviru tačke 3 dnevnog reda: Donošenje odluke o raspodeli godišnje dobiti i pokriću gubitka Energoprojekt Visokogradnja AD za 2013.

33g) Gubitak

Struktura gubitaka	u 000 dinara	
	2014	2013
Gubitak ranijih godina	315,357	
Gubitak tekuće godine	984,230	580,661
UKUPNO	1,299,587	580,661

34.DUGOROČNA REZERVISANJA

Struktura dugoročnih rezervisanja	Troškovi u garantnom roku	Troškovi za zadržane kaucije i depozite	Naknade i druge beneficije zaposlenih	Sudski sporovi	Ostala rezervisanja	UKUPNO
Stanje na dan 1. januara			61.456			61.456
Dodatna rezervisanja						0
Iskorišćeno u toku godine			-1.726			-1.726
Ukidanje neiskorišćenih iznosa			-262			-262
Stanje na dan 31. decembra 2013.	0	0	59.468	0	0	59.468
Dodatna rezervisanja	25.264					25.264
Iskorišćeno u toku godine			-8.126			-8.126
Ukidanje neiskorišćenih iznosa			-25.034			-25.034
Stanje na dan 31. decembra 2014.	25.264	0	26.308	0	0	51.572

34a) Rezervisanja za troškove u garantnom roku

Uobičajena praksa je da Društvo daje garanciju na objektima koji su završeni, a za koje se očekuje da će imati troškove dok traje garantni period. Društvo procenjuje troškove rezervisanja za buduće zahteve u garantnom roku na osnovu informacija o ovim zahtevima u prethodnim periodima, kao i na osnovu nedavnih trendova koji bi mogli nagovestiti da se informacije o prošlim troškovima mogu razlikovati od budućih zahteva. Rezervacija troškova je izvršena na Z-091 Schlumberger Astrahanj u iznosu od 16.813 hiljada dinara i Z-092 Horizonti Siktivkar u iznosu od 8.451 hiljada dinara.

34b) Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih (rezervisanja za nedospele otpremnine prilikom odlaska u penziju), su iskazana na osnovu aktuarskog obračuna stručnog tima iz sistema Energoprojekt.

Prilikom projekcija obračuna rezervisanja po MRS 19 korišćen je deduktivni pristup, odnosno sva društva iz sistema Energoprojekt su posmatrana kao celina, i na osnovu opštih pravilnosti, i korišćenjem broja radnika „kao ključa“, izvršena je alokacija na konkretne privredne subjekte. Uzevši u obzir da su sva zavisna društva u većinskom vlasništvu istog privrednog subjekta, primenjeni pristup je objektivn i rezultati projekcija se mogu uvažiti kao očekivani.

Snižavanje iznosa rezervisanja po osnovu sadašnje vrednosti otpremnina (za 53,39%), u bilansu stanja na dan 31.12.2014. godine u odnosu na dan 31.12.2013. godine je posledica promene više faktora od kojih:

- s jedne strane, promena pojedinih faktora utiče na povećanje iznosa rezervisanja (povećanje broja zaposlenih za 0,13%); a
- s druge strane strane, promena pojedinih faktora utiče na snižavanje iznosa rezervisanja (pre svega, promena odredbi Kolektivnog ugovora kojima su značajno smanjeni bruto iznosi otpremnina prilikom odlaska u penziju, što je prouzrokovalo da prosečna očekivana otpremnina bude snižena za 49,98%; kao i smanjenje prosečnih godina staža provedenih u Preduzeću za 4,35%).

Pored navedenog, promena u strukturi rezervisanja po konkretnim preduzećima je rezultat promene alikvotnog dela učešća broja zaposlenih u pojedinim preduzećima u ukupnom broju zaposlenih celog Preduzeća.

Postupak projekcije rezervisanja, uvažavanjem relevantnih odredbi MRS 19, obavlja se u više sledećih koraka:

- prvo, shodno polu, ukupnim godinama staža radnika i godinama staža u Društvu; uvažavanjem očekivane godišnje stope fluktuacije i mortaliteta (procenjena godišnja stopa fluktuacije i mortaliteta), procenjen je broj zaposlenih koji će iskoristiti pravo na otpremninu, kao i period kada će navedene naknade zaposleni primiti;
- drugo, uvažavajući odredbe Kolektivnog ugovora Društva, procenjena je visina otpremnine za svaku godinu staža, koje su bile aktuelne na datum bilansa stanja; i
- treće, svodjenje na sadašnju vrednost očekivanih odliva za otpremnine vršena je primenom diskontnog faktora, koji predstavlja količnik diskontne stope i očekivanog rasta zarada.

Otpremnine prilikom odlaska u penziju se, od početka 2015. godine, shodno odredbama aktuelnog Kolektivnog ugovora, u Preduzeću isplaćuju na osnovu člana 57 Kolektivnog ugovora, po kome je Poslodavac dužan da zaposlenom isplati otpremninu pri odlasku u penziju u visini dve prosečne bruto zarade u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku republičkog organa nadležnog za statistiku. Shodno aktuelnim zakonskim propisima, navedeni iznos je neoporeziv.

Kako je za određivanje sadašnje vrednosti (nedospelih) otpremnina neophodan podatak o godišnjoj diskontnoj stopi, kao i podatak o prosečnom godišnjem rastu zarada u Republici Srbiji, u nastavku će se precizirati navedene veličine.

Za **godišnju diskontnu stopu** je prihvaćena stopa od 9%.

U paragrafu 78, MRS 19, kao i u paragrafu BC 33 u okviru Osnova za zaključivanje MRS 19, se eksplicitno navodi da stopa koja se koristi za diskontovanje treba da bude određena u skladu sa tržišnim prinosima na datum bilansa stanja za visoko kvalitetne korporativne obveznice. U zemljama gde ne postoji razvijeno tržište za ovakve obveznice treba koristiti tržišne prinose (na datum bilansa stanja) državnih obveznica. Valuta i rok dospeća obveznica treba da budu u skladu sa valutom i procenjenim rokom obaveza za primanja po prestanku zaposlenja.

Kako je finansijsko tržište u Srbiji nedovoljno razvijeno, najrealnije je kao reper za određivanje diskontne stope na datum bilansa stanja koristiti godišnji prinos koji se ostvaruje kupovinom državnih hartija od vrednosti čiji je garant Republika Srbija. Shodno navedenom, diskontna stopa je određena shodno godišnjem prinosu na državne hartije od vrednosti emitovanim 22. decembra 2014. godine, od strane Uprave za javni dug Ministarstva finansija Republike Srbije. Navedena hartija od vrednosti je emitovana uz godišnju kamatnu stopu od 8,00%. Kako je rok dospeća repernih hartija od vrednosti kraći (373 dana) od prosečnog procenjenog roka dospeća primanja koja su predmet ovog obračuna, pri određivanju diskontne stope, uvažavajući zahteve iz paragrafa 81, MRS 19, procenjena je diskontna stopa za duže rokova dospeća.

Godišnji očekivani rast zarada u Republici Srbiji je planiran na nivou od 6%.

Godišnja diskontna stopa i godišnji rast zarada zavise od stope inflacije.

Memorandum Narodne banke Srbije o ciljanim stopama inflacije do 2016. godine, koji je usvojen na sednici Izvršnog odbora NBS 18. oktobra 2013. godine, pored ostalog, utvrđena je ciljana stopa inflacije za 2014. godinu od 4%, sa dozvoljenim odstupanjem (pozitivnim i negativnim) od 1,5 procentnih poena. Shodno navedenom, a uvažavajući i značajno snižavanje inflacije tokom 2014. godine, najrealnije je inflaciju za narednu godinu planirati na nivou Memorandumom ciljane stope inflacije.

Dakle, rezervisanje će se proceniti shodno planiranoj godišnjoj inflaciji od 4%. Iz navedenog sledi da je u Republici Srbiji planiran dugoročni godišnji rast realnih zarada od 2%, a da je dugoročna godišnja realna diskontna stopa planirana na nivou od 5%. Prilikom procene očekivanog dugoročnog realnog rasta zarada u Republici Srbiji, korišćena je, pre svega, procena MMF o rastu društvenog proizvoda Republike Srbije u budućem periodu.

Ako bi u budućnosti došlo do promene stope inflacije, primenjena logika rezultirala bi promeni nominalnih zarada, ali takođe i diskontne stope (koja je dominantno opredeljena stopom inflacije), tako da ta promena ne bi dovela do promene rezultata prezentiranih u ovom materijalu. Primenjen metodološki postupak, koji za rezultantu ima dugoročno planiran godišnji rast zarada u Republici Srbiji od 6% i dugoročnu godišnju diskontnu stopu od 9%, pretpostavlja istu inflaciju u celom budućem periodu. Ova pretpostavka je i zahtevana paragrafom 75, MRS 19.

35.DUGOROČNE OBAVEZE

Struktura dugoročnih obaveza	u 000 dinara	
	2014	2013
Obaveze prema matičnim i zavisnim pravnim licima	94.574	88.759
Dugoročni krediti i zajmovi u zemlji	247.102	76.510
Ostale dugoročne obaveze	84.902	84.902
UKUPNO	426.578	250.171
Deo dugoročnih obaveza koji dospeva do jedne godine (Napomena 36d)	160.090	242.308

35a) Obaveze prema matičnim, zavisnim i ostalim povezanim pravnim licima

Struktura obaveze prema matičnim, zavisnim i povezanim pravnim licima	u 000 dinara	
	2014	2013
Obaveze prema matičnim i zavisnim pravnim licima:		
a) Energoprojekt Holding	94.574	88.759
UKUPNO	94.574	88.759

Obaveze prema Energoprojekt Holding uključuju iznose koje je Društvo pozajmilo uz kamatnu stopu od 1.% na godišnjem nivou i rok dospeća 31.12.2016. godine. Kao instrument obezbeđenja urednog vraćanja obaveze, Društvo je izdalo menice

35b) Dugoročni krediti i zajmovi

Struktura dugoročnih kredita i zajmova	Kamatna stopa	u 000 dinara	
		2014	2013
U zemlji:			
a) Dugoročni krediti od banaka u zemlji:			
VTB BANKA UG.112/V	3M EURIBOR+5,3% na godišnjem nivou	175.390	
SOCIETE GENERALE BANKA UG.524163	5,15% na godišnjem nivou	71.712	
VTB BANKA UG.81/V	referentna kamatna stopa NBS +1,2% na godišnjem nivou		59.843
KOMERCIJALNA BANKA UG.0205098	9% na godišnjem nivou		16.667
<i>Svega</i>		<i>247.102</i>	<i>76.510</i>
b) Dugoročni krediti od drugih pravnih lica u zemlji			
<i>Svega - krediti u zemlji</i>		<i>247.102</i>	<i>76.510</i>
U inostranstvu:			
a) Dugoročni krediti od banaka u inostranstvu			
b) Dugoročni krediti od drugih pravnih lica u inostranstvu			
<i>Svega - krediti u inostranstvu</i>		<i>-</i>	<i>-</i>
UKUPNO		247.102	76.510

Obaveze po dugoročnim kreditima dospevaju u roku dužem od godinu dana od dana činidbe, odnosno od dana godišnjeg bilansiranja.

U narednoj tabeli su prikazane obaveze po dugoročnim kreditima na dan 31.12.2014. godine, razdvojene na obaveze do godinu dana (koje se iskazuju u okviru kratkoročnih obaveza i obaveze preko godinu dana (koje se iskazuju u okviru dugoročnih kredita).

Poverilac	u 000 dinara			
	2014		2013	
	Dugoročna obaveza	Kratkoročna obaveza	Dugoročna obaveza	Kratkoročna obaveza
VTB BANKA UG.112/V	175.390			
SOCIETE GENERALE BANKA UG.524163	71.712			
VTB BANKA UG.81/V		59.843	59.843	42.725
KOMERCIJALNA BANKA UG.0205098		16.667	16.667	33.333
UKUPNO	247.102	76.510	76.510	76.058

Dospeće dugoročnih kredita i zajmova:

Struktura dospeća dugoročnih kredita i zajmova	u 000 dinara	
	2014	2013
Između 1 i 2 godine	247.102	76.510
UKUPNO	247.102	76.510

Knjigovodstvena vrednosti obaveza po osnovu dugoročnih kredita Društva izražena je u sledećim valutama:

Struktura knjigovodstvene obaveza po osnovu dugoročnih kredita Društva izraženih u valutama	u 000 dinara	
	2014	2013
RSD	71,712	76,510
EUR	175,390	
Ostale valute		
UKUPNO	247,102	76,510

Kreditni od banaka obezbeđeni su menicama, ovlašćenjima i jemstvima preduzeća iz sistema Energoprojekt.

Kreditni od banaka dospevaju do 2016. godine uz kamatnu stopu koja se kreće za dinarske kredite u rasponu od 5,15 do 9,00.% godišnje, a za dinarske kredite sa valutnom klauzulom u rasponu od 3M EURIBOR+4,00 do 3M EURIBOR+5.95.% godišnje.

Energoprojekt Visokogradnja a.d. nema posebno odobrene kreditne linije na svoje ime, već koristi raspoloživi deo u okviru linija odobrenih za potrebe zavisnih društava iz sistema Energoprojekt.

35c) Ostale dugoročne obaveze

Struktura ostalih dugoročnih obaveza	u 000 dinara	
	2014	2013
Ostale dugoročne obaveze	84.902	84.902
UKUPNO	84.902	84.902

Ostale dugoročne obaveze u iznosu od 84.902 hiljade RSD se odnose na obaveze prema starim vlasnicima koji su prodali svoje zemljište u ulici Cara Nikolaja, a sa kojima je sklopljen ugovor o razmeni nepokretnosti gde Društvo ima obavezu da im preda nepokretnosti koje će sagraditi. Obaveza je iskazana po projektovanoj ceni koštanja.

36.KRATKOROCNE FINANSIJSKE OBAVEZE

Struktura kratkoročnih finansijskih obaveza	u 000 dinara	
	2014	2013
Kratkoročni krediti od matičnih i zavisnih pravnih lica	208.390	188.016
Kratkoročni krediti od ostalih povezanih lica	672	1.210
Kratkoročni krediti i zajmovi u zemlji	1.255.789	1.228.642
Kratkoročni krediti i zajmovi u inostranstvu	146.038	10.670
Deo dugoročnih obaveza koje dospevaju do jedne godine	160.090	242.308
Ostale kratkoročne finansijske obaveze	60	57
UKUPNO	1.771.039	1.670.903

36a) Kratkoročni krediti i zajmovi od matičnih, zavisnih i ostalih povezanih pravnih lica

Struktura kratkoročnih kredita i zajmova od matičnih, zavisnih i ostalih povezanih pravnih lica	Kamatna stopa	u 000 dinara	
		2014	2013
Kratkoročni krediti i zajmovi od matičnih i zavisnih pravnih lica:			
a) Energoprojekt Holding		208.390	188.016
<i>Svega</i>		<i>208.390</i>	<i>188.016</i>
Kratkoročni krediti i zajmovi od ostalih povezanih lica:			
a) Dom 12 SAL		672	1.210
<i>Svega</i>		<i>672</i>	<i>1.210</i>
UKUPNO		209.062	189.226

Obaveza prema Energoprojekt Holdingu je po osnovu zajmova:

broj ugovora	kamata %	datum uzimanja	datum dospeća	u 000 RSD glavnica	EUR glavnica
21/51 od 27.01.2015,	4% G	31.12.2014	31.12.2015	198.058	1.637.408
365/125/V	3MEURIBOR+5.3%	08.12.2014	08.12.2015	10.333	85.414
ukupno				208.390	1.722.822

Kao instrument obezbeđenja urednog vraćanja svojih obaveza, Društvo je dostavilo blanko menice.

36b) Kratkoročni krediti i zajmovi u zemlji

Struktura kratkoročnih kredita i zajmova u zemlji	Kamatna stopa	u 000 dinara	
		2014	2013
Kratkoročni krediti od banaka u zemlji:			
a) Dinarski krediti			110.000
b) Krediti sa valutnom klauzulom:		1.255.789	1.118.642
UKUPNO		1.255.789	1.228.642

Pregled kratkoročnih kredita od banaka u zemlji

Banka	Datum odobrenja	Dospeće	Valuta	IZNOS u orig.valuti	Saldo u 000 RSD	Kamatna stopa	Obezbeđenje Jamstvo
SOCIETE GENERALE BANK	28.10.2014	30.09.2015	EUR	2.400.000,00	290.300	3 mes.EURIBOR +4% na god.n.	EPH,EPN,EPHI
UNICREDIT BANK	25.10.2012	31.07.2015	EUR	1.000.000,00	120.958	1 mes.EURIBOR +4.70% na god.n.	EPH,EPNG,EPO
UNICREDIT BANK	17.12.2012	31.07.2015	EUR	1.000.000,00	120.958	1 mes.EURIBOR +4.70% na god.n.	EPH,EPNG,EPO
ALPHA BANK	13.02.2014	13.02.2015	EUR	1.000.000,00	120.958	3 mes.EURIBOR +5.95% na god.n.	EPH,EPO,EPNG
HYPO ALPE ADRIA BANK	11.08.2014	09.08.2015	EUR	2.000.000,00	241.917	3 mes.EURIBOR +5.30% na god.n.	EPH
HYPO ALPE ADRIA BANK	05.12.2014	09.08.2015	EUR	350.000,00	42.335	3 mes.EURIBOR +5.30% na god.n.	EPH
ALPHA BANK	25.02.2014	25.02.2015	EUR	1.500.000,00	181.437	3 mes.EURIBOR +5.95% na god.n.	EPH,EPO,EPNG
ALPHA BANK	09.05.2014	09.05.2015	EUR	170.000,00	20.563	3 mes.EURIBOR +5.95% na god.n.	EPH,EPO,EPNG
ALPHA BANK	06.06.2014	06.06.2015	EUR	205.000,00	24.796	3 mes.EURIBOR +5.95% na god.n.	EPH,EPO,EPNG
ALPHA BANK	11.09.2014	11.09.2015	EUR	280.000,00	33.868	3 mes.EURIBOR +5.95% na god.n.	EPH,EPO,EPNG
ALPHA BANK	09.10.2014	09.10.2015	EUR	260.000,00	31.449	3 mes.EURIBOR +5.95% na god.n.	EPH,EPO,EPNG
ALPHA BANK	27.10.2014	27.10.2015	EUR	217.000,00	26.248	3 mes.EURIBOR +5.95% na god.n.	EPH,EPO,EPNG

Knjigovodstvena vrednosti kratkoročnih kredita u zemlji izražena je u sledećim valutama:

Struktura knjigovodstvene vrednosti kratkoročnih kredita u zemlji izražena u valutama	u 000 dinara	
	2014	2013
EUR	1,255,789	1,118,642
USD		
Ostale valute		110,000
UKUPNO	1,255,789	1,228,642

36c) Kratkoročni krediti i zajmovi u inostranstvu

Struktura kratkoročnih kredita i zajmova u inostranstvu	Kamatna stopa	u 000 dinara	
		2014	2013
Kratkoročni krediti od banaka u inostranstvu			
Kratkoročni krediti i zajmovi od drugih pravnih lica u inostranstvu		146,038	10,670
UKUPNO		146,038	10,670

Zajmovi u inostranstvu se odnose na obaveze po osnovu zajmova odobrenih od strane drugih pravnih lica u inostranstvu. Zajmovi su beskamatni.

Knjigovodstvena vrednosti kratkoročnih kredita u inostranstvu izražena je u sledećim valutama:

Struktura knjigovodstvene vrednosti kratkoročnih kredita u inostranstvu izražena u valutama	u 000 dinara	
	2014	2013
EUR		
USD	139,515	4,117
Ostale valute	6,523	6,553
UKUPNO	146,038	10,670

36d) Deo dugoročnih obaveza koje dospevaju do jedne godine

Struktura dugoročnih obaveza koje dospevaju do jedne godine	u 000 dinara	
	2014	2013
Deo dugoročnih kredita i zajmova koji dospeva do jedne godine:		
a) Deo dugoročnih kredita i zajmova u zemlji i inostranstvu koji dospeva do jedne godine	160.090	242.308
Svega	0	0
UKUPNO	160.090	242.308

b) Deo dugoročnih kredita i zajmova u zemlji i inostranstvu koji dospeva do jedne godine

Banka	Datum odobrenja	Dospeće	Valuta	IZNOS u orig.valuti	Saldo u 000 RSD	Kamtna stopa	Jednokratna stopa	Jemstvo
SOCIETE GENERALE BANK	28.10.2014	28.04.2016	RSD	215.136.000	143.424	5.15 god.	0,2	EPH,EPN,EPHI
KOMERCIJALNA BANKA	31.12.2013	27.03.2015	RSD	50.000.000	16.666	9% na god.n.	0,25	EPH,EPNG,EPO, EPHI

36e) Ostale kratkoročne finansijske obaveze

Struktura ostalih kratkoročnih finansijskih obaveza	u 000 dinara	
	2014	2013
Obaveze po kratkoročnim hartijama od vrednosti		
Ostale kratkoročne finansijske obaveze	60	57
UKUPNO	60	57

37.PRIMLJENI AVANSI, DEPOZITI I KAUCIJE

Struktura primljenih avansa, depozita i kaucija	u 000 dinara	
	2014	2013
Primljeni avansi od matičnih i zavisnih pravnih lica		
Primljeni avansi od ostalih povezanih pravnih lica	170,884	193,004
Primljeni avansi od drugih pravnih lica u zemlji	25,143	14,285
Primljeni avansi od drugih pravnih lica u inostranstvu	584,111	770,349
UKUPNO	780,138	977,638

Primljeni avansi u zemlji iznose 196.027 hiljada dinara, a u inostranstvu najveći primljeni avansi su po osnovu izvođenja radova za investitore na sledećim projektima;
 Z-088 Rostov 480.608 hiljada dinara, Z-068 Hotel 63.709 hiljada dinara, Z-074 Sarijagaš 27.133 hiljade dinara.

38. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

Struktura obaveza iz poslovanja	u 000 dinara	
	2014	2013
Dobavljači - matična i zavisna pravna lica u zemlji	319.016	190.591
Dobavljači - matična i zavisna pravna lica u inostranstvu		
Dobavljači - ostala povezana pravna lica u zemlji	80.675	96.188
Dobavljači - ostala povezana pravna lica u inostranstvu	246	
Dobavljači u zemlji	265.910	183.260
Dobavljači u inostranstvu	335.532	383.685
Ostale obaveze iz poslovanja	348	548
UKUPNO	1.001.727	854.272

Obaveze prema dobavljačima ne nose kamatu i imaju valutu plaćanja koja se kreće u rasponu od 7 do 30 dana. Starosna struktura obaveza prema dobavljačima data je u okviru Napomene 8b.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost obaveza iz poslovanja odražava njihovu fer vrednost na dan bilansa stanja.

39. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE

Struktura ostalih kratkoročnih obaveza	u 000 dinara	
	2014	2013
Obaveze iz specifičnih poslova:		
a) Obaveze iz specifičnih poslova - matična i zavisna pravna lica	13.380	11.182
b) Obaveze iz specifičnih poslova - druga pravna lica	170.010	183.017
<i>Svega</i>	<i>183.390</i>	<i>194.199</i>
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada	635.311	420.995
Druge obaveze:		
a) Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	2.495	20.205
b) Obaveze za dividende	3.154	3.154
c) Obaveze za učešće u dobitku		
d) Obaveze prema zaposlenima	6.383	4.936
e) Obaveze prema direktoru, odnosno članovima organa upravljanja i nadzora	82	82
f) Obaveze prema fizičkim licima za naknade po ugovorima	3.313	3.761
g) Obaveze za kratkoročna rezervisanja		
h) Ostale razne obaveze	12.447	13.226
<i>Svega</i>	<i>27.874</i>	<i>45.364</i>
UKUPNO	846.575	660.558

Obaveze iz specifičnih odnosa se odnose na obavezu prema GP Rad u iznosu od 169.116 hiljada dinara, obavezu prema kompaniji Energoprojekt Ghana u iznosu od 13.380 hiljada dinara i Dom 12 SAL u iznosu od 894 hiljade dinara..

Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada u inostranstvu iznose 481.171 hiljadu dinara, a u zemlji 154.140 hiljada dinara.

Rukovodstvo Društva smatra da iskazana vrednost ostalih kratkoročnih obaveza odgovara njihovoj fer vrednosti na dan bilansa stanja.

40. OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VREDNOST, OBAVEZE ZA OSTALE POREZE, DOPRINOSE I DRUGE DAŽBINE I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

40a) Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost	u 000 dinara	
	2014	2013
Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost	95,255	996
UKUPNO	95,255	996

Ova obaveza se odnosi na obavezu projekata u inostranstvu i predstavlja razliku obračunatog poreza i prethodnog poreza.

40b) Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine

Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine	u 000 dinara	
	2014	2013
Obaveze za porez iz rezultata		
Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine	159,637	187,651
UKUPNO	159,637	187,651

Obaveze za ostale poreze se najvećim delom odnose na neplaćene obaveze po osnovu poreza i doprinosa za radnike u inostranstvu.

40c) Pasivna vremenska razgraničenja

Obaveze za ostale poreze doprinose i druge dažbine	u 000 dinara	
	2014	2013
Unapred obračunati troškovi:		
a) Unapred obračunati troškovi - druga pravna lica	34.397	2.339
<i>Svega</i>	<i>34.397</i>	<i>2.339</i>
Unapred naplaćeni prihodi:		
Unapred naplaćeni prihodi - druga pravna lica		47.661
<i>Svega</i>	<i>-</i>	<i>47.661</i>
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	15.963	5.034
UKUPNO	50.360	55.034

41. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA I OBAVEZE

Odložena poreska sredstva i obaveze	u 000 dinara	
	2014	2013
Odložena poreska sredstva	20.897	25.720
Odložene poreske obaveze	(149.950)	(13.106)
UKUPNO	-129.053	12.614

Odložena poreska sredstva su iznosi poreza na dobitak koji će biti nadoknadivi u budućim periodima po osnovu: odbitnih privremenih razlika, i neiskorišćenih poreskih kredita prenetih u naredni period. Odbitna privremena razlika nastaje u slučajevima kada je u bilansima društava, po određenim osnovama, već prikazan rashod, koji će se sa poreskog aspekta priznati u narednim periodima. Odložena poreska sredstva se proveravaju na dan 31. decembra i priznaju se samo ako društvo proceni da je verovatno da će u budućim periodima postojati oporeziva dobit za čije umanjeње će moći da se koriste odložena poreska sredstva.

Shodno aktuelnom Zakonu o porezu na dobit, uvažavajući i pretpostavku o neograničenom trajanju društva, po pravilu, priznaju se odložena poreska sredstva po osnovu odbitnih privremenih razlika. S druge strane, za priznavanje odloženih poreskih sredstava po osnovu neiskorišćenih poreskih gubitaka i poreskih kredita, potrebno je izvršiti projekciju poreskog bilansa za period kada je, shodno zakonskim rešenjima, po ovim osnovama, moguće umanjiti obavezu poreza na dobit.

Iznos odloženih poreskih sredstava izračunat je množenjem visine odbitne privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (15%).

Odložene poreske obaveze koje su iskazane na dan 31. decembra se odnose na *oporezive privremene razlike* između knjigovodstvene vrednosti sredstava koja podležu amortizaciji i njihove poreske osnovice. Naime, usled različitih odredbi na bazi kojih se u Društvu određuje računovodstvena amortizacija (shodno odredbama profesionalne regulative, MRS/MSFI i dr.) i odredbi kojima se određuje poreska amortizacija (Shodno Zakonu o porezu na dobit pravnih lica), Društvo će u budućem periodu platiti veći porez na dobitak nego što bi platilo da mu se sa aspekta poreskog zakonodavstva prizna stvarno iskazana knjigovodstvena amortizacija. Iz navedenog razloga, Društvo priznaje

odloženu poresku obavezu, koja predstavlja porez na dobitak koji će biti plativ kada Društvo „povrati“ knjigovodstvenu vrednost sredstava.

Iznos odloženih poreskih obaveza izračunat je množenjem visine oporezive privremene razlike na kraju godine sa stopom poreza na dobit Društva (15%).

Promene stanja odloženih poreskih sredstava u toku godine bile su kao što sledi:

u 000 dinara

Odložena poreska sredstva	Poreska vrednost sredstava koja podležu amortizaciji je veća od knjigovodstvene vrednosti sredstava		Kapitalni gubici kod investicionih nekretnina i stalnih sred. namenjenih prodaji	Poreski nepriznata rezervisanja	Neplaćeni javni prihodi	Ostalo	Ukupno
	Nekretnine	Nematerijalna imovina, postrojenja i oprema					
Stanje 01.01.2013. godine				9,116	469	11,536	21,121
Na teret/u korist bilansa uspeha				-196	-139	4,934	4,599
Direktno na teret kapitala							0
Stanje 31.12.2013. godine	0	0	0	8,920	330	16,470	25,720
Na teret/u korist bilansa uspeha				-4,974	281	-130	-4,823
Direktno na teret kapitala							0
Stanje 31.12.2014. godine	0	0	0	3,946	611	16,340	20,897

Promene stanja odloženih poreskih obaveza u toku godine bile su kao što sledi:

u 000 dinara

Odložene poreske obaveze	Knjigovodstvena vrednost sredstava koja se amortizuju je veća od poreske vrednosti sredstava		Kapitalni dobici kod investicionih nekretnina i stalnih sred. namenjenih prodaji	Ostalo	Ukupno
	Nekretnine	Nematerijalna imovina, postrojenja i oprema			
Stanje 01.01.2013. godine	7,497				7,497
Na teret/u korist bilansa uspeha	4,005				4,005
Direktno na teret kapitala	1,604				1,604
Stanje 31.12.2013. godine	13,106	0	0	0	13,106
Na teret/u korist bilansa uspeha	-4				-4
Direktno na teret kapitala	132,968	3,880			136,848
Stanje 31.12.2014. godine	146,070	3,880	0	0	149,950

Rekapitulacija promene stanja odloženih poreskih sredstava/obaveza Društva prikazana je u narednoj tabeli.

Stanje i promena stanja odloženih poreskih obaveza	u 000 dinara	
	2014	2013
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju prethodne godine	(12.614)	(13.625)
Stanje odloženih poreskih obaveza na kraju tekuće godine	129.053	(12.614)
Promena stanja odloženih poreskih obaveza	(141.667)	(1.011)

Promena stanja odloženih poreskih obaveza	u 000 dinara	
	2014	2013
Odloženi poreski rashodi perioda	4.819	(593)
Revalorizacione rezerve	136.848	1.604
Neraspoređeni dobitak prethodne godine		
UKUPNO	141.667	1.011

Odloženi poreski rashod perioda u iznosu od 4.819 hiljada RSD je priznat na teret rezultata Društva u 2014. godini, kada je ustanovljeno povećanje stanja odloženih poreskih obaveza.

42. USAGLAŠAVANJE POTRAŽIVANJA I OBAVEZA

Društvo je izvršilo usaglašavanje potraživanja i obaveza sa stanjem na dan 30.11. 2014. godine
Neusaglašena potraživanja od kupaca i po osnovu datih avansa dobavljačima u zemlji

Naziv kupca	Iznos u 000 RSD
ATB FOD DOO BOR	89
BANAT GIK A.D. ZRENJANIN	299
MIKOM doo	28
PERIC NENAD-BEOGRAD	364
TEHNOGRADNJA MONTING	15
SEMEX PK BB	43
Ukupno neusaglašena potraživanja od kupaca	838

Naziv dobavljača za date avanse	Iznos u 000 RSD
DOMING	155
E INZINJERING	2.932
GALEB SYSTEM	19
Ukupno neusaglašeni dati avansi dobavljačima	3.107

Neusaglašena obaveze prema dobavljačima u zemlji

Naziv dobavljača	Iznos u 000 RSD
PROFINE	2
MIMA KOMERC	31
VERAT	2
METAL-IMPEKS	1
EPS SNABDEVANJE	3
ELEKTROVOJVODINA	12
METALFER STEEL MILL	10
RM INŽENJERING	3
AKTING	1.122
MAHAGONI	245
IMS	22
PPT HIDRAULIKA	1
DIREK.ZA GRADJEV.ZEMLJ	30
Ukupno neusaglašene obaveze prema dobavljačima	1.482

43. VANBILANSNA AKTIVA I VANBILANSNA PASIVA

Shodno zakonskim odredbama (Pravilnik o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike), Društvo je u svojim finansijskim izveštajima iskazalo vanbilansnu aktivu i vanbilansnu pasivu. Stavke iskazane u okviru vanbilansne aktive i vanbilansne pasive, a koje su prikazane u narednoj tabeli, ne predstavljaju sredstva ni obaveze Društva, već prvenstveno služe u kontekstu informativne uloge korisnika finansijskih izveštaja.

Struktra vanbilansne aktive i pasive data je u narednoj tabeli.

Struktura vanbilansne aktive i pasive	u 000 dinara	
	2014	2013
Primljena jemstva, garancije i druga prava	1,713,864	1,995,458
Data jemstva, garancije i druga prava	6,611,406	3,551,799
Ostalo	690,606	689,738
UKUPNO	9,015,876	6,236,995

Primljena jemstva, garancije i druga prava

Banka	Vrsta garancije	Projekat	u 000 dinara
EUROBANK EFG	Carinska	VG SL.PROMET	2.600
EUROBANK EFG	Za garantn period	VG BLOK 29 SKLONIŠTE	579
EUROBANK EFG	Za garantn period	VG KASARNA STEPA STEPANOVIĆ	23.812
HYPO ALPE ADRIA BANK	Carinska	VG SL.PROMET	3.100
HYPO ALPE ADRIA BANK	Za dobro izvršenje posla	Z-091 ASTRAHANJ	146.639
HYPO ALPE ADRIA BANK	Za garantn period	Z-091 ASTRAHANJ	146.639
UNICREDIT BANK	AVANSNA GARANCIJA	Z-088 ROSTOV	373.557
HYPO BANK/CITIBANK MOSKVA	Za dobro izvršenje posla	Z-088 ROSTOV	551.671
UNICREDIT BANK	AVANSNA GARANCIJA	Z-088 ROSTOV	213.766
UNICREDIT BANK	AKREDITIV	Z-089 BOLNICA AKTAU	2.602

Data jemstva, garancije i druga prava u iznosu od 6.611.406 hiljada dinara se odnose na jemstva data Društvima u sistemu Energoprojekt i to: Energoprojekt Opremi u iznosu od 97.807 hiljada dinara,

Energoprojekt Niskogradnji u iznosu od 6.443.852 hiljada dinara, Energoprojekt Hidroinženjeringu 53.080 hiljada dinara i Energoprojekt Holdingu 16.667 hiljada dinara.

U ostaloj vanbilansnoj evidenciji se vode i blokirana novčana sredstva u bankama u iznosu od 288.173 hiljade dinara, pravo korišćenja građevinskog zemljišta na Bežanijskoj Kosi blok 22 47.200 hiljada dinara, blok 24 49.770 hiljada dinara, Višnjička Banja 140.115 hiljada dinara, potraživanje od Banex trade u iznosu od 63.007 hiljada dinara, potraživanje za Beogradsku arenu u iznosu od 74.236 hiljada dinara.

44. HIPOTEKE UPISANE NA TERET I U KORIST DRUŠTVA

Društvo nema hipoteke upisane na teret i u korist društva.

45. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM STRANAMA

Shodno zahtevima iz MRS 24 – Obelodanjivanja povezanih strana, u nastavku je izvršeno obelodanjivanje odnosa, transakcija i dr., između Društva i povezanih strana. Povezanim stranama se, sa aspekta Društva, smatra: **zavisna društva i ključno rukovodeće osoblje** (ona lica koja imaju ovlašćenja i odgovornost za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti entiteta, direktno ili indirektno, uključujući i sve direktore, bez obzira da li su izvršni ili ne) i njihove bliske članove porodice.

Sa aspekta **poveznih društava**, u sledeće dve tabele su prikazane transakcije koje rezultiraju iskazanim prihodom i rashodom u bilansu uspeha, i iskazanim obavezama i potraživanjima u bilansu stanja.

Prihodi i rashodi od povezanih pravnih lica	u 000 dinara	
	2014	2013
Prihodi:		
Energoprojekt Holding	10.550	30.323
Energoprojekt Ghana	37.146	128.635
Energoprojekt Montenegro	19.649	
Energoprojekt Rus		
Energoprojekt Urbanizam I Arhitektura	1.814	2.284
Energoprojekt Oprema	794.980	724.723
Energoprojekt Hidroinženjering	271	5.947
Energoprojekt Entel	269	4.190
Energoprojekt Energodata	201	2.782
Energoprojekt Industrija	555	4.743
Energoprojekt Garant	16	1.013
Energoprojekt Niskogradnja	28.866	7.190
Enjub	97	833
DOM 12 SAL	796	
Encom	7	
Inec		33
Zimbabwe	2.869	14.604
Svega	898.086	927.300
Rashodi:		
Energoprojekt Holding	169.797	133.224
Energoprojekt Ghana	3.967	3.668
Energoprojekt Montenegro	2.028	1.018
Energoprojekt Rus	17	
Energoprojekt Urbanizam I Arhitektura	18.090	117.409
Energoprojekt Oprema	22.078	12.759
Energoprojekt Hidroinženjering		8
Energoprojekt Entel	316	750
Energoprojekt Energodata	5.110	5.045
Energoprojekt Industrija	2.569	21.826
Energoprojekt Garant	11.101	6.271
Energoprojekt Niskogradnja	757	8
DOM 12 SAL	7.011	461
Encom	184	334
Inec	30	2.330
Zimbabwe		88
Svega	243.055	305.199

Potraživanja i obaveza od povezanih pravnih lica	u 000 dinara	
	2014	2013
Potraživanja:		
Energoprojekt Holding	482	11.639
Energoprojekt Ghana	106.952	138.261
Energoprojekt Montenegro	376.285	356.636
Energoprojekt Rus	47	
Energoprojekt Urbanizam I Arhitektura	31.075	36.522
Energoprojekt Oprema	255.193	248.670
Energoprojekt Hidroinženjering	2.218	4.549
Energoprojekt Entel		25
Energoprojekt Energodata	2.960	5.481
Energoprojekt Industrija	7.663	9.395
Energoprojekt Garant	1.094	
Energoprojekt Niskogradnja	1.089	6.907
Enjub	1.994	3.990
DOM 12 SAL		8.030
Encom	28	
Inec	5	
Zimbabwe	17.471	14.601
Svega	804.556	844.706
Obaveze:		
Energoprojekt Holding	622.297	482.410
Energoprojekt Ghana	13.380	11.182
Energoprojekt Montenegro		
Energoprojekt Rus		
Energoprojekt Urbanizam I Arhitektura	51.744	60.379
Energoprojekt Oprema	172.317	195.415
Energoprojekt Hidroinženjering		
Energoprojekt Entel	288	256
Energoprojekt Energodata	343	2.407
Energoprojekt Industrija	21.647	24.561
Energoprojekt Garant	4.519	8.533
Energoprojekt Niskogradnja	700	
Enjub		
DOM 12 SAL	1.566	275
Encom	194	
Inec	52	936
Zimbabwe		
Svega	889.047	786.354

Potraživanja od povezanih pravnih lica potiču uglavnom iz transakcija prodaje. Potraživanja po svojoj prirodi nisu obezbeđena i nemaju kamatu.

Obaveze prema povezanim pravnim licima potiču uglavnom od kupovnih transakcija. Obaveze ne sadrže kamatu.

46. POTENCIJALNE OBAVEZE I POTENCIJALNA SREDSTVA

Potencijalne obaveze, koje mogu da rezultiraju odlivom ekonomskih koristi Društva, prvenstveno mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova. Potencijalna **obaveza po osnovu sudskih sporova** se prvenstveno ogleda u mogućnosti okončanja sudskih sporova na štetu Društva, a za šta nije stvorena obaveza ili izvršeno rezervisanje u bilansu stanja.

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužena strana, a verovatnoća da Društvo izgubi predmetne sporove nije izuzetno mala. Iskazane vrednosti sudskih sporova, gde je visina potencijalne obaveze određena na dan 31.12.2014. godine, obuhvataju samo glavnicu po sporovima.

Broj sporova			
Fizičko lice	15		15
Pravno lice	5		5
UKUPNO	20	0	20
u 000 dinara			
Fizičko lice	118,601		118,601
Pravno lice	183,939		183,939
UKUPNO	302,540	0	302,540

Detaljnije informacije o sudskim sporovima u kojima je Društvo tužena strana su prezentovane u sledećoj tabeli.

<i>Tužilac</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalne obaveze u 000 dinara</i>	<i>Vrednost u valuti</i>
Raonić Milan	Naknada štete	36,016	
Reb Darko	Naknada štete	7,831	64.740,00 EUR
Mikša Đorđe	Ugovorna kazna	512	

Gajić Slobodan	Naknada štete	450	
Sladan Pavlović	Naknada štete	1,700	
GP Rad u stečaju	Dug, radovi u Iraku	174,062	1.750.000 USD
Energetika i održavanje	Dug	6,169	
Božo Tomašević	Poništaj otkaza ugovora o radu	140	
Aleksandar Petrović	Raskid ugovora i naknada štete	3,500	
Sava Krajinović	Neosnovano obogaćenje	269	
Ljiljana Damyano	Činidba i naknada štete	350	
Tubić Aleksandra	Naknada štete	36,287	300.000,00 EUR
Sien d.o.o.	Dug, SMIP	438	
Stambena zgrada, B.M.Pupina 10e	Neosnovano obogaćenje	2,000	
Kombit	Dug po računima (Prokop)	1,270	
Milorad Vasić	Naknada štete (blok 12)	31,235	
Natasa Milojevic	Utvrđenje prava svojine	100	
Husein Smailović	Uskladjenje mesečne rente	59	
Naim Hajdari	Uskladjenje mesečne rente	15	
Kojić Milan	Dug - zarada	137	1.130 EUR
UKUPNO		302,540	

Potencijalna sredstva, koja mogu da rezultiraju prilivom ekonomskih koristi Društva, prvenstveno mogu da nastanu po osnovu sudskih sporova u kojima je Društvo tužilac.

Potencijalna sredstva po osnovu sudskih sporova se ogledaju u mogućnosti okončanja sudskih sporova u korist Društva, a za šta nije stvoreno potraživanje u bilansu stanja ili na neki drugi način iskazana ekonomska korist Društva (na primer, umanjnjem vrednosti neopravdanog avansa i sl.).

U narednoj tabeli prikazan je broj i procenjene vrednosti sudskih sporova u kojima je Društvo tužilac, a postoji izvesna doza razumne verovatnoće da Društvo dobije predmetne sporove.

Tuženo lice	Prvostepeni postupak	Drugostepeni postupak	Ukupno
<i>Broj sporova</i>			
Fizičko lice	4		4
Pravno lice	18		18
UKUPNO	22	0	22
<i>u 000 dinara</i>			
Fizičko lice	35,666		35,666
Pravno lice	1,729,283		1,729,283
UKUPNO	1,764,949	0	1,764,949

Detaljnije informacije o sudskim sporovima u kojima je Društvo tužilac su prezentovane u sledećoj tabeli.

2) EP VISOKOGRADNJA TUZILAC

<i>Tuženo lice</i>	<i>Osnov tužbe</i>	<i>Visina potencijalnih sredstava u 000 dinara</i>	<i>Vrednost u valuti</i>
Kosmaj mermer	Utvrđenje razlučnog potraživanja	400	
Vesna Perinčić	Dug	88	
Promex TV Zvornik	Dug	667	
Milan Korica	Dug za isplatu cene lokala	64	
Trudbenikgradnja u stečaju	Dug	2,768	
Farmakom MB	Dug	1,341	
Cvitan Dragan	Dug	212	

Betongradnja doo	Dug	272	
Alumakssistemid.o.o.	Naknada štete (blok 29)	31,606	
Veso Romić	Neosnovano bogaćenje	35,302	
Beočvor	Dug po računima i situacijama za Prokop	290,385	
Jugobankaa.d. u stečaju	Prijava potraživanja	497,321	5.000.000,00 USD
Beobankaa.d. u stečaju	Prijava potraživanja	102,553	1.031.053,82 USD
Banex trade u stečaju	Dug od 800.203,44 GBP naplaćeno 8.478,580 dinara	123,901	800.203,44 GBP
LP Gas	Dug	1,644	
Belim a.d.	Dug po poravnanju	60,872	612.000,00 USD
PIK Zemun	Dug	34	
Grad Beograd, Direkcija za gr.zemlj., RS	Dug za Arenu	208,000	
JP Železnice, Beočvor	Dug (Prokop)	407,301	
GZR Kostic	Dug	116	
SZR KVIRIN	DUG	32	
Savez za streljastvo	Dug	71	
UKUPNO		1,764,949	

47. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Nakon dana bilansa stanja nije bilo događaja koji bi bitnije uticali na verodostojnost iskazanih finansijskih izveštaja.

U Beogradu,
26.02.2015.godine

Zakonski zastupnik

Dejan Jovičević dipl.ing.

Handwritten signature